

10504

*Sureda
y Compañía*

ARXIU TEATRAL MILLÀ

Compra i venda de comèdies de totes menes

Carrer de Sant Pau, 21. - BARCELONA

T. Baro

10

SUREDA Y C.^A

COMEDIA EN TRES ACTES

ORIGINAL DE

D. Teodoro Baró

Estrenada ab éxit en lo Teatro Principal
el 15 de Octubre 1899.

BARCELONA

Imprempta L' ATLÁNTIDA, Dr. Dou, 14

1899

REPARTIMENT

D. ^a FELIPA. . . .	D. ^a Antonia Juaní.
ANITA. . . .	Srta. Angelina Caparó.
RAMONETA. . . .	D. ^a Matilde Xatart.
D. MARCELINO. . . .	D. Jaume Borrás.
LLUÍS.. . . .	» Manel Salvat.
SR. RAMIS. . . .	» Joaquím Montero.
RIERA.. . . .	» Agustín Morató.
COMTE. . . .	» Vicens Barceló.
SISÓ. . . .	» Manel Balmaña.

Acte primer.

Despatx d' un fabricant; al fons, porta de vidres de comunicació ab el magatzém, á esquerra la que dona á las habitacions, á la dreta la del carrer; al mateix costat una finestra. Tots los mobles molt bons, escepció de la taula escritori y del silló, que serán sensills y vells.

ESCENA PRIMERA

SISÓ y RAMONETA

Sisó Ja está tot net y arreglat á gust del senyor. Ara tallém els fulls del diari d'en Brusi, que es lo primer que demanará axís que s' assenti per pendre xocolate.

RAMONETA Bon día Sisó.

Sisó ¿Cóm entras pel despatx? No sabs que don Marcelino sols vol que vingan aquí els que tenen que tractar algún negoci?

RAMONETA L' administrador de Canet m' ha donat un recado pel senyor, y com pensava trobarlo al despatx, per aquí he entrat. ¿Que dius ara?

Sisó Que m' alegro molt de veuret.

RAMONETA Jo també á tú.

Sisó ¿Has vingut al primer tren?

- RAMONETA Si senyor, ab aquest cistellás de verdura primerissa que tant agrada á D. Marcelino.
- SISÓ El cor m' ho deya que vindrías, Ramoneta. Ja desitjava veuret per parlarte del nostre casament.
- RAMONETA A qui n' has de parlar es á don Marcelino, perque mentres servexis, ¿cóm vols casarte?
- SISÓ Casarnos prou: la cuestió es mantenirnos. Nosaltres ens estimém molt, mes l' amor no fa bullir l' olla.
- RAMONETA Y lo primé es que l' olla bulli. Ja 't costará dexar la vida regalada de la ciutat per tornar á la de pagés.
- SISÓ Avuy fos y demá festa. Si don Marcelino m' arrendés aquellas terras...
- RAMONETA Si no li parlas, ¿cóm ho sabrás?
- SISÓ Si que n' hi parlaré, perque t' estimo.
- RAMONETA ¡Te estimo! ¡Veus aquí als enamorats! Sempre ¡t' estimo! y no sabéu dir res més. Digas al senyor que 't dongui á menar las terras. Axó es el que interessa, y no ¡t' estimo!
- SISÓ ¡Que ets maca!
- RAMONETA ¡Bah! ¡bah! bah! Vaig á portar el cistell á dalt y á dir bon día á las senyoras. ¡Ah! tú. ¿Sabs que va dir un senyor de Barcelona, que va ser á Canet? Que la Anita 's casa ab un que 's diu Riera!
- SISÓ Un fabricant; més ben dit, un que tenia el pare fabricant y ell no sab com ferho per ferse mal bé tot lo que va guanyar el seu pare. No ho sé si 's farà aquest casament.
- RAMONETA Y la senyoreta 'l vol?
- SISÓ Me sembla que no. ¿Sabs qui crech que está enamorat de la senyoreta?
- RAMONETA ¿Qui?
- SISÓ Endevinho.
- RAMONETA ¿No serás tú?

- SISÓ Jo estich enamorat de la Ramoneta.
- RAMONETA ¿Oh? Si la senyoreta 't volgués, ja 'm dexarías.
- SISÓ No 'n parlém d' axó, perque no m' ha de volguer. Qui está enamorat d' ella, es en Lluís
- RAMONETA No te mal gust; encara que 'n Lluís es pobre, comparat ab ella que será molt rica.
- SISÓ Molt rica.
- RAMONETA No fora un mal partit.
- SISÓ Molt ensopegat, perque ab en Lluís la fàbrica marxaria, y don Marcelino, que ja comensa á ser vell, podria descansar. Nosaltres arreglém el casament de la senyoreta, y 'l que 'ns convé es arreglar el nostre.
- RAMONETA Resol la cuestió de fer bullir l' olla, y 'ns casém. Si veus á don Marcelino...
- SISÓ Ja he acabat la feyna aqui.
- RAMONETA Donchs agafa 'l cistell y pujal. Passa devant.

ESCENA II

Dits, SENYOR RAMIS

- RAMIS Dono franchs, marks. ¡Ay!
- RAMONETA ¿Qué te senyor?
- RAMIS ¡Ulls de poll.
- SISÓ Si vol, jo li donaré un remey. Agafa una seba...
- RAMIS Y te la posas al cap, hont tots n' hi tenim de sebas. ¿No hi es don Marcelino? ¡Ay!
- SISÓ Es al magatzém ab un comprador.
- RAMIS Tornaré. Vaig á casa en Finora y Rocalda, que m' han dit que necessitan lliuras, y al sortir entraré aquí. ¡Ay! *(Se 'n va.)*
- RAMONETA ¿Qui es aquest senyor carregat de lliuras?
- SISÓ Un corredor carregat d' ulls de poll.

ESCENA III

Dits y ANITA

RAMONETA La senyoreta! Molt bon día tinga. Els hi he portat verdura primerenca.

ANITA ¡Qué be! Pújala á dalt, Sisó. (*Sisó s' en va.*)

RAMONETA ¿Cuán vindrán á veurens? ¡Están més hermosos els camps!.. Tot floreix, tot verdeja y 's desitja tenir el pit més gran porque hi cápiga més aire flairós, puig en ell hi ha farigola, romaní, taronjina y la flor dels fruiters; y al respirar la fresca marinada que 'ns porta tant de be de Deu, cregui, senyoreta, que 'ns trobém be.

ANITA Desitjo anarhi y pregar á la Mare de Deu de la Misericordia.

RAMONETA ¿Qué li donga un promés ben cristiá y ben bo?

ANITA Senyal de que tú li demanas.

RAMONETA Jo ja 'l tinch, senyoreta: en Sisó.

ANITA ¿Cuán vos caseu?

RAMONETA Senyoreta, dependeix del seu papá, y si vosté volgués ajudarnos, pregaría á la Mare de Deu de la Misericordia porque 's casés ab aquell que tant la estima.

ANITA ¿A mi? Y qui és?

RAMONETA ¿Qué no ho sab? Es don Lluís.

ANITA ¿En Lluís?

RAMONETA Si, senyoreta, en Sisó m' ho ha dit.

ESCENA IV

Dits, SISÓ

- SISÓ ¿Qué t' ha dit en Sisó? Ves: diu donya Felipa que pugis.
- ANITA Sisó.
- SISÓ ¿Qué mana?
- ANITA Has fet mal de suposar lo que no es.
- SISÓ ¿Jo, senyoreta?
- ANITA Y desitjo que no t' ocupis may més d' en Lluís.
- SISÓ ¡Xerraire!
- RAMONETA ¡Si m' ho has dit!
- SISÓ Més no per que ho repetissis.
- ANITA Si no li haguessis dit, no tindria ocasió de repetirho.
- SISÓ ¡Senyoreta!
- ANITA Prou, y que 't servexi d' escarment.
- SISÓ ¿Veus quin regany per culpa teva?
- RAMONETA Jo no creya fer cap mal.
- SISÓ Haguessis callat.
- RAMONETA Haguessis callat tú. *(Se 'n van, esquerra.)*

ESCENA V

ANITA y LLUIS

- LLUIS Bon día, Anita.
- ANITA Bon día, Lluís.
- LLUIS El seu papá m' ha encarregat que dexi aquesta nota damunt de la taula.
- ANITA ¿Ja ha fet el primer negoci?
- LLUIS Ara l' ha acabat.

ESCENA VII

DON MARCELINO, ANITA

ANITA Aquí té, papá, el xocolate.

MARCELINO Es d' inferior calitat.

ANITA No es d' inferior calitat, es el xocolate de sempre.

MARCELINO Costa á pesseta.

ANITA No es de pesseta.

MARCELINO Si; de pesseta la lliura.

ANITA No, papá de duas pessetas la lliura.

MARCELINO Si sabré á cuant me costa la llana!

ANITA Papá, si 's tracta del xocolate.

MARCELINO ¿Quí parla de xocolate?

ANITA Jo, papá, que desitjo que 'l prengui ab tota tranquilitat, porque ja es hora.

MARCELINO Si que tens rahó. Dónamel. ¿Hont es en *Brusi*?

ANITA Si 'l té á la má.

MARCELINO ¡Ah! Es vritat! «Ayer»...

ANITA ¿Qué 'ns durá al Liceo aquesta nit?

MARCELINO Dexam llegir. «Ayer»...

ANITA Si que 'ns hi durá, ¿oy que si, papá?

MARCELINO Ja 'n parlarém. «Ayer»...

ANITA Vagi de levita.

MARCELINO Es que la teva mare vol que hi vagi enca-sacat, y, francament, jo no m' hi trobo ab la casaca, porque 'm sembla que las camas se 'm refredan. El que va inventar la casaca debía ser algun pobre que no tenía prou roba per ferse una levita, y n' hi sobrava per un gech, y 's va fer uua cosa que no es gech ni levita, porque sols te mitjos faldóns.

ANITA Tant maco que está ab el frach.

MARCELINO Molt. Tothom se gira per mirarme... y per riure. La teva mare vol que vagi al Liceo lechugino y ab una camisa de petchera de cartró embarnissat. Y mentres á las taulas fan ópera, al palco fem sarsuela... Marcelino, que't matxucasla petchera. Marcelino, no 't cordis la casaca. Marcelino, treute 'l mocador dels faldóns. Donchs ¿per qué hi posan butxacas si no s'hi pot ficar el mocador? Está divertit un fabricant ab casaca. Dexam llegir el *Brusi*. «A las cinco menos cuarto de ayer tarde abrió el Excentísimo Sr. Alcalde la sesión de segunda convocatoria.» Vetaquí una fábrica que va molt malament; que fabrica género molt dolent, y lo pitjor es que cuant més dolent, més car lo paguém.

ANITA ¿Quína fábrica?

MARCELINO L' Ajuntament.

ANITA ¿Qué 'n té que fer vosté?

MARCELINO ¡Ja ho crech! ¿Quí paga sino nosaltres? «En el vapor correo de Menorca que debe fondear hoy á primera hora»...

ESCENA VIII

Dits, DONYA FELIPA

FELIPA Per parlar-te s' ha de venir á trobarte al despatx.

MARCELINO Vens á punt, porque'avuy arriba...

FELIPA ¿Cóm ho sabs que arriba?

MARCELINO El *Diari* ho porta.

FELIPA Com es una persona tant distingida.

MARCELINO ¡Qué persona distingida, si jo 't parlo del vapor de Mahó!

- FELIPA ¿Qué n' he de fer del vapor de Mahó?
- MARCELINO Tú no; pero la cuynera si, perque portará llagostas y marisch, que sabs m' agradan.
- FELIPA ¿Y hont es la persona distingida que deyas que arribava?
- MARCELINO Jo no n' he parlat. Tú has sigut.
- FELIPA Ja ha arribat.
- MARCELINO «Anteayer»...
- FELIPA No, ahir.
- MARCELINO «Un desgraciado»...
- FELIPA ¿Qué desgraciat, un jove tan rich com don Félix!
- MARCELINO ¿Qui 't parla de don Félix? Dexam llegir el *Diari*.
- FELIPA ¿Qué 'n treus de llegirlo?
- MARCELINO El xocolate sense el *Brusi*, sería 'l matex que si me 'l doneseu sense secalls y sense axerop ó sense mitja dotzeneta de figas al istiu.
- ANITA Vosté deu recordarse de don Félix, germá del marqués de Llaurans.
- MARCELINO ¿Es aquell jove que va passar quince días á Caldetas á casa 'n Riera, á qui deyam el Comte?
- ANITA Y ho es.
- FELIPA Y germá d' un marqués.
- MARCELINO Ja me 'n recordo, per lo que ell y 'l seu amigatxo Riera m' amohinavan.
- FELIPA ¿T' amohinava 'l Comte?
- MARCELINO Sempre probava de fer volá 'ls coloms.
- FELIPA ¿Qué dius ara? Si es un dels primers colombófls de Catalunya, y 'ls seus coloms misatgers han tingut molts premis.
- MARCELINO Be, Felipa; els coloms del senyor Comte no m' interessan, perque no me 'ls he de menjar, y en cambi m' interessan molt las llagostas y marisch que ha portat el vapor de Mahó. Digas á la cuynera...

FELIPA ¡Quin home tant prosáich!

MARCELINO ¡Prosáica una llagosta á la catalana! Si hi ha allí més versos que en un tomo dels jochs florals!

ANITA Papá, se l' hi refreda 'l xocolate.

MARCELINO Filla meva, ¿qué vols que hi fassi si la teva mare no me 'l dexe pendre?

ANITA Seguir la conversa tot prenentlo.

MARCELINO No, perque per pendre el xocolate ab gust tinch necessitat de llegir el *Brusi*, y no puch parlar y llegirlo á la vegada.

FELIPA Llegeix y després parlarém. Crech que 't morirías ni no tinguessis el *Diari* y que ets lo sol barceloni que 'l pren ab secalls y en aquesta taula tant vella, que t' asseguro fa de bon veure al mitj dels altres mobles.

MARCELINO Y mentres jo visca, no 's treurá, perque en aquesta taula escribía, y en aquesta cadira de brassos s' assentava 'l meu avi, que va comensar ab sis talers moguts á má; y treballant aquí, y prenent xocolate ab secalls y llegint el *Brusi*, va morir dexant 200 talers y una fábbrica acreditada. Xocolate ab secalls prenía 'l pare, aquí llegía el *Diari*, y al morirse, la fábbrica tenía 500 talers mecánichs. Jo faig, y Deu volguent faré, el matex que ells. Jo no sols tinch aquesta fábbrica, sino que n' he plantada una altra de filats á San Martí. Desitjo que 'l nostre fill fassi el mateix.

FELIPA ¿Hont es lo nostre fill, si sols tením una filla?

MARCELINO El que 's casi ab la noya, ¿no será 'l nostre fill?

FELIPA No li desitjis per marit un fabricant.

MARCELINO ¿Que t' ha anat tant mal ab mí?

FELIPA No. Cuan jove eras guapo.

MARCELINO Era. Parlar ara de la meva guapesa, es com

parlar á l' ivern de las aurenetas. Ja han volat.

FELIPA Ets molt bo.

MARCELINO Tothom ho diu.

FELIPA Ets un bon marit.

ANITA Y es un papá que no se 'n trobaria un altre millor.

MARCELINO Axó es parlar; mes, al sentirvos, tremolo, perque cuant tant m' elojiéu, senyal de que voléu alguna cosa.

FELIPA Que aquesta nit nos portis al Liceo.

MARCELINO Concedit, mes sense casaca.

FELIPA Ab casaca.

MARCELINO Déxala pel bacallá la casaca.

FELIPA Es segú que hi anirá 'l Comte, y si 'ns veu pujará al palco á saludarnos.

MARCELINO ¿Qué 'n tinch de fer jo d' aquest Comte?

ESCENA IX

Dits, LLUIS, RAMONETA y RAMIS

LLUIS Don Marcelino, al magatzém hi ha 'l se-nyor Comte de Muntparada, que desitja saludarlo.

FELIPA ¡Ja ho veus que es atent!

RAMONETA Don Marcelino, diu l' administrador de Canet si 's resol á vendre els badells, perque hi ha qui 'ls compra.

RAMIS Don Marcelino, ¿vol franchs, lliuras, marks?

MARCELINO ¡Dexéu en pau á don Marcelino!

FELIPA Vesten tú y 'ls badells: sols falta que entri 'l Comte y 'ns senti parlar de badells.

(Se 'n va Ramoneta.)

FELIPA No ho trobo. ¿Ahont ho dú?

MARCELINO ¿Qué?

FELIPA La arribada del senyor á Barcelona.

MARCELINO Si t' he dit que 'l que porta 'l *Diari* no es la arribada del senyor, sino la del vapor de Mahó ab llagosta y marisch.

FELIPA ¿Y axó té importancia pel *Brusi*?

MARCELINO Ja ho crech que 'n té. Més que...

FELIPA (¡Marcelino!)

MARCELINO (Anava á dir que l' arribada del Comte. Sort que la dona m' ha aturat.)

FELIPA Prengui asiento.

MARCELINO (La meva dona 's pensa que tinch el despatx per rebre visitas.) Lluís, porta 'l correo.

LLUIS Aquí 'l té.

MARCELINO Senyor Marqués... dich, Comte. Dispensi, mes com no estich molt acostumat á tractar á gent de títols, los confonch.

COMTE Lo millor títol que desitjo tenir, es el d' amich de vosté.

FELIPA Tanta honra!

MARCELINO Molta honra per la familia. Gracias. Vosté 'm permeterá que jo treballi?

COMTE Vosté es á casa seva.

MARCELINO (Ja ho sabia.) Com aquesta es la hora de la feyna en un despatx...

COMTE Ja comprench que he vingut en hora intempestiva.

FELIPA Per vosté no n' hi ha cap.

MARCELINO Al magatzém sempre hi ha feyna.

FELIPA Vosté may estorba.

MARCELINO No senyor, no 'm destorbará per despatxar el correo.

COMTE Si molesto...

MARCELINO (Si, home.)

FELIPA Vosté no molesta may.

COMTE Gracias.

FELIPA (Marcelino, ¿qué dirá aquest senyor?)

- COMTE Anita, he fet aquest viatge expressament per veuret, per parlarte del meu amor.
- ANITA Qui estima en dona provas comensant per ser respectuós.
- COMTE ¿Acás no ho he estat sempre?
- ANITA No, porque 's permet reincidir en una falta que ja vaig tenir que repéndreli á Caldetas: la de tutejarme. No l' he autorisat per dexarme de tractar de vosté, ni hi ha cap motiu per que l' autorisi.
- LLUIS (¿Qué li deu dir?)
- COMTE ¡Sería tant dols per mi que m' autorisés! Sentiría haberla ofesa, y per altre part la reprensió...
- ANITA No es reprensió.
- COMTE Es merescuda, aumenta l' amor que m' ha inspirat.
- ANITA Amor de tren exprés. Va arribar á Caldetas, y á la primera conversa...
- COMTE Li vaig dir que la estimava.
- ANITA Cosa que en vosté deu ser costum.
- COMTE Mal me jutja. Vosté faría la meva felicitat.
- ANITA No he pensat en casarme.
- LLUIS (¿Qué 's dirán?)
- MARCELINO Tinch en conte que 'l despatx no es per rebre visitas, sino als compradors. Despatxal aviat á aquest senyor, ó si no 'l despatxaré jo ab alguna indirecta.
- FELIPA No, que las tevas indirectas fan caure d' espatllas.
- MARCELINO Vina Lluís.
- LLUIS La casa Jefferson de Southampton, pregunta si li es més cómodo á vosté girar l' import de la última remesa de balas, ó si girará ella.
- COMTE ¿Van al Liceo aquesta nit?
- FELIPA ¿Anirém al Liceo?
- MARCELINO ¿A cuánt puja 'l que s' ha de pagar?
- LLUIS A 900 esterlinas.

MARCELINO ¿Cuánt?

LLUIS 900 lliuras.

FELIPA ¿Qué pensas fer?

MARCELINO Girar jo.

FELIPA ¿Qué has de girar?

MARCELINO 900 lliuras.

FELIPA Te pregunto si anirém al Liceo.

MARCELINO Sense casaca.

FELIPA (¡Ja l' ha feta!)

COMTE ¿Qué vol dir?

MARCELINO ¿A cuánt están las lliuras?

LLUIS A 27.

MARCELINO Lo més convenient será comprarne.

FELIPA Pero, Marcelino...

MARCELINO (Axó no 's pot aguantar.) Dispensa, Felipa, mes ara tinch el cap en lo negoci. Perdoni; mes vosté ja sab lo que es un fabricant que ha de atendre á tantas cosas.

COMTE M' en faig cárrech.

MARCELINO Aquesta es la hora de mes feyna.

FELIPA Mes á una persona com vosté, se la tracta ab confiansa. (¡Marcelino!)

MARCELINO Completa.

FELIPA Aquí té verdaders amichs.

MARCELINO No estranyará que en proba de la confiansa ab que 'l tracto, jo seguexi treballant y 'm despedexi de vosté.

FELIPA Y no oblidi que á 'n aquesta casa se 'l veu sempre ab gust.

MARCELINO Si, senyor, si. Y jo estimo molt la seva visita. Fins cuan vulgui. Mani y disposi. Ja es fora.

(Lo Comte s' en va per la porta del despatx.)

ESCENA XI

DON MARCELINO, ANITA, DONYA FELIPA y LLUÍS

FELIPA ¡Bona l' has feta! ¿Qué dirá aquest senyor?

MARCELINO El matí no es hora de fer visites, y menos al despatx d' un fabricant.

FELIPA ¡L' has tret!

MARCELINO Si, mes ab tant de modos, que ni se n' ha adonat de que l' he tret y no tindrà més boca per alabar la meva finura.

FELIPA ¿ Qué dirá?

MARCELINO Que á l' hora del treball no 's fan visites. Diga l' que vulga. No li dech res, ni li he fet cap mal, y jo tinch necessitat de treballar, y aquí m' estorbava ell y m' estorbéu vosaltres. Anéu cap dalt.

ANITA No s' enfadi, papá. ¿Ens portará al Liceo?

MARCELINO Sense casaca sí, ab casaca no.

FELIPA ¡Quín home! (Se 'n va ab Anita.)

ESCENA XII

DON MARCELINO, LLUÍS

MARCELINO ¡Gracias á Deu! Treballém. S' han de pendre las 900 lliuras. ¿A cuánt pujan els venciments d' aquest mes?

LLUIS A 150,000 pessetas.

MARCELINO ¿Y 'ls cobros?

LLUIS S' han donat lletras per 201,742 pessetas.

MARCELINO Saldo de la temporada passada. La próxima campanya se presenta be. Tinch por de que flaqueji á Andalucia. El nostre viatjant

pert el cap al arribar allí, y será necessari buscarne un' altre. Aquest any tú t' encarregarás de fer el viatge.

LLUIS Com vulgui.

MARCELINO Ja 'm ve malament, porque be 'n tinch sort de tú.

LLUIS Vosté exajera.

MARCELINO Se 'l que vals, y no soch dels que rebaxan els mérits dels dependents per no tenir que aumentalsbi la paga. Tú ets lo meu bras dret; y ab la teva joventut, activitat é inteligencia, m' ajudas á portar una carga que sense bons aussiliars m' axafaría. Ne tinch molts y escullits, mes son forsa que necessita impuls, mentres que tú tens l' impuls y la forsa. ¡Tant de bó que se sembli á tú aquell que 's casi ab la meva filla, porque ella será rica mentres el seu marit sápigaportar la fábbrica; en cambi si dexa 'l negoci, tindrà una bonica fortuna y res més! ¿Que estás preocupat?

LLUIS Pensava en lo que ha dit. Sería llástima que la fábbrica sortís de la familia de vosté.

MARCELINO ¡No ho vulgui Deu! porque la prosperitat d' avuy representa 'l trevall de tres generacions.

LLUIS Si la senyoreta 's casa ab l' heréu Riera, ja tindrà per gendre á un fabricant.

MARCELINO ¿Cóm ho sabs que la preten?

LLUIS Ho sab tothom, porque 'n Riera no ho amaga.

MARCELINO Fa mal, porque la cosa no está resolta.

LLUIS ¿L' estima la Anita?

MARCELINO No n' hi he parlat porque encara no es ocasió. En Riera 'm convindría molt per gendre, porque units els dosnegocis, seríam els primers fabricants de Catalunya. Mes si bé ell preten á la Anita, no 'm decidiré

fins tenir la seguretat de que ha sentat el cap y tornin aquells temps en que 'l seu pare donava las modas y 'l tipo dels mocadors estampats; y pagantse las sevas cotonadas un cuartillo més que las de altrás fábricas, no podía atendre als compradors. Ara la cosa no va be, y no es estrany perque al noy los seus pares l' ensenyaren á ser senyor, y avuy ni sab ser ni vol ser fabricant. Lo meu fill, deya la seva mare, sempre hade tenir cinch duros per llensarlos. Dona, ensényali á estalviar, que á gastar ja n' aprendrá ell. Lo meu fill ho lluheix, perque 'l seu pare es rich y pot ser lo primer per tot arréu. Dona, ensényali á ser modest, que ja probará 'l diable d' ensenyarli á ser vanitós. Axís ha sortit. Ell prou promet esmenarse. ¿Estás preocupat?

LLUIS No estich del tot be.

MARCELINO Cúidat. Per Deu no 't posis malalt, perque sense tú no sabría com ferho. ¡Quína llástima! que 'n Riera no se 't sembli. Tindria assegurat lo meu somni daurat, que es que al morir jo, la fábrica continuhi baix la rahó social de «Succesors de Marcelino Sureda.»

ESCENA XIII

Dits y RIERA

RIERA ¿Se pot passar, don Marcelino?

MARCELINO Endevant. (Sembla que ha olorat que parlavam d' ell.) ¿Qué 't porta?

(*Lluís s' en va, fons.*)

RIERA ¿Cóm están las senyoras?

MARCELINO Bé.

RIERA ¿Y Anita?

MARCELINO Bé.

RIERA Ahir vaig tenir el gust de saludarla, porque 'm vaig trobar ab donya Felipa y ab ella al tramvía.

MARCELINO Be, ¿qué tenim de nou?

RIERA Que la filla de vosté es molt guapa.

MARCELINO Suposo que no has vingut per dirme que la Anita es guapa.

RIERA Tinch la desgracia de no serli simpátich, y es estrany axó en una persona tant amiga del meu pare com vosté.

MARCELINO Pel mateix que sé 'l que era 'l teu pare, planyo lo que tú fas. No estás al corrent dels preus dels cotons, mes sabs quins son los coloms que volan més depressa. Sabs quinas son las millors biciletas, y 't trobas estrany devant d' un taler. Te llevas cuan los teus treballadors se 'n van á dinar, y te 'n vas al llit cuan ells se llevan, y sabs dels teus negocis lo que 't diuhen. Res sabs dels mercats, y molt dels cassinos; res de las modas del género que fabricas, y molt de las modas de París. Ab axó no es estrany que 'l crédito de la fábrica, ab tant de treball creat pel teu pare, tú 'l perdis ab lo teu descuit. Sapiguent axó, ¿cóm vols que á mi, que soch fabricant fins al moll dels ossos, y que sols penso en trobar per la meva filla un home que millori 'l meu negoci, me siguis simpátich tú, que fas tot cuant pots per destruir el del teu pare?

RIERA ¡Quín xáfeh! Axó no es pluja, sino llamps y trons y pedregada!

MARCELINO No t' enfadis.

RIERA Vosté no pot enfadarme.

MARCELINO Si t' enfadassis, pitjor per tú.

RIERA Lluny d'enfadarme, li confesso que t'è rahó. Mes vosté parla d'altre temps, cuan l'amor á la Anita y 'ls concells de vosté no m'habían regenerat. Treballo...

MARCELINO Axís siga.

RIERA Me cuido de la fábrica, mes li confesso, don Marcelino, que jo no soch prou y necessito que vosté m'ajudi.

MARCELINO ¿Cóm?

RIERA Suplint la meva insuficiencia en la direcció de la fábrica, fins que jo m'hagi acostumat á treballar y á dirigirla.

MARCELINO ¿Qué 't pensas que no tinch prou feyna en dirigir lo meu?

RIERA Es que jo desitjo que vosté tinga tant d'interés en lo meu com en lo seu, siguent lo meu y lo seu una mateixa cosa.

MARCELINO ¡Ah! comprench; perque si 't casessis ab la noya...

RIERA ¿Que busca al *Diari* la resposta?

MARCELINO Cuan tinch lo cap espés, agafo 'l *Brusi* y 'l fullejo. Es una costum. Y ara la teva proposició m'ha espesseit l'enteniment. No 't dono cap resposta, ni puch donártela: mes si sentessis el cap...

RIERA Lo sentaré.

MARCELINO Ja necessitarás una bona cadira de brassos per sentarlo.

RIERA Encara que sigui un silló de baqueta.

MARCELINO La baqueta es lo que t'ha fet falta. En lloch de consentirho tot, haurías llaurat més dret si no t'haguessin dexat tirar per hont volias.

RIERA M'he esmenat. ¿Qué he de fer perque se 'n convensi?

MARCELINO No fer volar els coloms. ?

RIERA Me 'ls menjaré tots ab arrós y 'l convidaré.

MARCELINO Dexar la bicicleta.

RIERA Me l' he venuda.

MARCELINO Llevarte matí.

RIERA Avuy he vist sortir el día.

MARCELINO ¿Ja t' habías ficat al llit cuan l' has vist sortir?

RIERA ¡Quínas ocurrencias!

MARCELINO A mi ja m' agradarías per gendre, mes ab enteniment.

RIERA Faré tot lo que vosté vulga.

MARCELINO Me quedo ab la promesa, mes no la crech fins véurela realisada.

ESCENA XIV

Dits, RAMIS

RAMIS ¿Ara?

MARCELINO Ara.

RAMIS Me 'n alegro molt de véurel, senyor Riera. Dono marks.

RIERA Vosté sempre en mohiment, senyor Ramis.

RAMIS ¿Pren marks?.. El mohiment es la vida. ¿Pren marks?

MARCELINO No.

RIERA No está un moment parat.

RAMIS Per xó soch corredor.

MARCELINO A pesar dels ulls de poll.

RAMIS ¡Ay! No me 'n parli. No me'n recordava, y al anomenarlos ja 'm pican. Dono franchs.

MARCELINO No 'n necessito. ¿Lliuras?

RAMIS Ne tinch.

MARCELINO ¿Cuantas?

RAMIS 1,300.

MARCELINO Sols ne necessito 900. ¿Cambi?

RAMIS 27.

MARCELINO ¿Sobre?

RAMIS Londres.

MARCELINO ¿A la vista?

RAMIS A la vista.

MARCELINO Fetas.

RAMIS ¡Fetas! Ara déxim seure. ¡Ay!

MARCELINO ¿Qué li dona, que jemega?

RAMIS Jo no jemego mentres tinch seyna pendent. Per poguer jemegar me faltava vendre aquestas 900 esterlinas, que vosté m' ha pres. En tant hi ha un negoci pendent, soch corredor, y un corredor ha de corre. Cuan no queda cap negoci per fer, soch home, y l' home te ulls de poll; un entre 'l dit gros y 'l que segueix del peu dret; un altre dessota del dit petit del mateix peu. tres al peu esquerra: un al dit del mitj, un altre sobre 'l dit xich y un altre á la planta. Avuy fiblan com samarugas, perque 'ls malehits deuhén sentir el cambi del temps.

RIERA ¡Si fa sol!

RAMIS Ja plourá. ¡Ay! Un corredor ab ulls de poll es un contrassentit. ¡Ay! Y aquest contrassentit, soch jo. ¡Ay!

MARCELINO ¿No dona lliuras y franchs?

RAMIS Si.

MARCELINO Donga ulls de poll.

RAMIS Ningú en pren.

ESCENA XV

Dits, LLUIS

LLUIS Don Marcelino, ha vingut el comprador de la casa García y Ruíz de Sevilla, que desitja véurel.

MARCELINO Hí vaig. Es un bon comprador y es necessari aténdrel.

- RAMIS Pélil.
- MARCELINO Mal consell, perque l' abús allunya al parroquiá. Vina, Lluís. (Se 'n van.)
- RAMIS Me 'n alegro, me 'n alegro de trobarnos sols, perque...
- RIERA Aquet siti es mal puesto.
- RAMIS Poch tinch que dir. Parlém del nostre assumpto. Volía passar á casa de vosté, mes aprofito la ocasió y guanyo temps. ¡Ja podéu fiblar, senyors ulls de poll, que no 'n treuréu res, perque ara estich pels negocis y no 'n faré cap cas de vosaltres, encara que 'm feu veure las estrellas. Com deya, senyor Riera, dintre de tres días vens el pagaré que l' hi ha descontat la sucursal del Banch d' Espanya y que jo li tinch avalat. ¿Qué pensa fer?
- RIERA Retirarlo.
- RAMIS ¿Podrá?
- RIERA Si. ¿Qué ho dupta?
- RAMIS Si senyor, perque vosté está quebrat.
- RIERA ¡Senyor Ramis!
- RAMIS Quebrat.
- RIERA Molts s' han trobat en pitxor situació que la meva.
- RAMIS Es molt cert, y s' han refet perque sabían treballar é inspiravan confiança, mentres que vosté ha dextat de ser lo qu' era el seu pare, per convertirse en un dels primers elegants y malgastadors de Barcelona.
- RIERA ¿Fará 'l favor de dirme qué significa axó? No estich acostumat á sentir paraulas tan inconvenients.
- RAMIS No ho prengui axís, perque en negocis dos v dos fan quatre, y ara jo tracto un negoci. Li tinch avalat un pagaré de deu mil duros que va descontar el Banch, y que dintre

- de tres días ha de retirar ó renovar. Retirarlo no pot.
- RIERA ¿Per qué?
- RAMIS Hi ha vuit días va pendre cuaranta mil duros á primera hipoteca sobre la fábrica y la casa.
- RIERA ¿Cóm ho sab?
- RAMIS Vuit mil va destinarlos á pagar lletras que s' haurían protestat.
- RIERA ¿Quí li ha diu?
- RAMIS Deu mil á saldar contes que res tenen que veure ab la fábrica; contes antichs, y alguns d' usurers.
- RIERA Total trenta mil, suposant que 'l que diu es exacte.
- RAMIS Tant exacte com ho es que 'ls ulls de poll no 'm dexan viure.
- RIERA Fins á cuaranta mil, ne quedan 10,000, que son el montant del pagaré.
- RAMIS Haurían quedat, si vosté no hagués anat á un d' aquestos círcols que 'n diuhen aristocrátichs y que sostenen el lujo ab lo joch, hont fa tres días hi va perdrer cinch mil duros.
- RIERA Senyor Ramis, ¿vosté es de la policia secreta?
- RAMIS No, mes soch dels homes que han guanyat el que tenen suant y no ho volen perdrer cantant Per tant, si al venciment no retira 'l pagaré, procedexo á la execució.
- RIERA M' arruinará.
- RAMIS Vosté es qui s' arruina.
- RIERA Y m' arruinará cuan estich á punt de salvarme.
- RAMIS ¿Cóm?
- RIERA Per medi d' un casament.
- RAMIS ¡Ay, pobre noya! ¿Quí es ella?
- RIERA La filla de don Marcelino.

- RAMIS Més li valdria que tingués ulls de poll.
- RIERA Es la meva núvia.
- RAMIS El seu pare es molt rich, mes dubto que li donga á la seva filla, perque sab qui es vosté.
- RIERA Parlém clar, senyor Ramis, á veurer si 'ns enteném. Ja ho sé qu' estich arruinat, y per salvarme he preparat el terreno y desitjo casarme ab Anita. Si vosté no renova 'l pagaré, vé l' espatech y no hi ha casament. ¿Qué hi guanya?
- RAMIS Cobro, perque encara li queda per pagar.
- RIERA Anant jo al carrer.
- RAMIS El carrer es la sortida que tenen las casas de joch, els coloms y las biciletas.
- RIERA ¡Senyor Ramis!
- RAMIS No 'l renovo.
- RIERA ¡Vosté vol pérdrem, vol posarme frenétich! Escolti. (*Lo trepitja.*)
- RAMIS ¡Ay, que m' ha trepitjat els ulls de poll!
- RIERA ¡Uy! ¡Me l' ha de pagar!
- RIERA Calli.
- RAMIS ¡Uy! uy! uy!..

ESCENA XVI

Dits, DONYA FELIPA y ANITA

- FELIPA ¿Qué té senyor Ramis? Sembla que balli la polka.
- RAMIS ¡Bona polka la que estich ballant, bona polka!
- RIERA (Parlarém y 'ns entendrém.)
- RAMIS (L' espero á casa.) ¡Me 'n vaig á casa 'l callista; no puch aguantar més!
- (*Se 'n va.*)

- RIERA (¡Gracias á Deu que es fora!) ¿Surten?
FELIPA Si, á fer unas compras, perque aquesta nit pensém anar al Liceo. Ja sabs que ha arribat el Compte de Muntparada?
- RIERA Tant ho sé que vaig anar á la estació á rebrel, perque m'había avisat la seva arribada. Aquesta nit anirém al Liceo y tindré el gust de saludarlas. ¡Qué elegant está Anita!
- ANITA ¡Per Deu, Riera! Vosté creu elogiarme dientme que estich elegant, y á qui elogia es á la modista y la roba. Diguím que soch bona.
- RIERA Ho es y estimada.
ANITA Ja ho sé que 'ls papás m'estiman molt.
RIERA Y algú més
ANITA (Ja van duas declaracions avuy.)

ESCENA XVII

Dits y LLUIS

- FELIPA ¿Lluís, es al magatzem el meu marit?
LLUIS Si senyora, ultimant unas ventas, y 'm fa venir per pendre unas notas.
- FELIPA Aixís es inútil dirli que l'esperém. Aniré jo al magatzém.
- RIERA Anita...
- ANITA ¿Está be 'l temps?
- RIERA Molt seré. ¿Cuán dexará de tractarme ab tant desvío?
- ANITA ¿Es desvío preguntarli quín temps fa?
- RIERA Vosté sab que l'estimo.
- ANITA Sé que vosté ho diu.
- RIERA Las meas paraulas son formals. Sería l'home més ditjós de la terra si voste 'm correspongués.

ANITA Tots ponderan el eu amor de la mateixa manera. ¡Sería l'home més ditjós de la terra!

RIERA Anita, parlo com una persona formal que ha pensat casarse. (*Lluís dona un cop á la taula.*)

ANITA Fará be. ¿Qué es axó?

LLUIS Aquest malehit conte, que no 'm surt.

FELIPA Senyor Riera, fassi 'l favor.

(*S' en van, tons, D.ª Felipa y Riera*)

ESCENA XVIII

ANITA y LLUIS

ANITA ¿S' ha fet mal, Lluís?

LLUIS No, mes n' he fet á vosté.

ANITA ¿Á mí?

LLUIS He interromput una conversa que li era molt agradable.

ANITA Agradable, ¿per qué?

LLUIS Perque li deya que la estimava: li parlava del seu amor.

ANITA ¿Creu vosté que estiman de debó els que parlan sempre d' amor?

LLUIS No; hi ha amor que 's calla y sofreix.

ANITA Be, pero, entre parlar massa y no dir res, hi ha un terme mitj que s' anomena discreció.

LLUIS Anita, comprench qu' entre 'n Riera y 'l Compte de Muntparada...

ANITA ¿Qué es lo que ha comprés?

LLUIS Preferexi al que té un títol.

ANITA Posém terme á la conversa.

LLUIS Vosté mana; jo aquí no soch més que un dependent, y vosté ha fet be recordantme la meva posició á aquesta casa.

ANITA ¿Jo?

- LLUIS Al dirme que possessim ter me á la conversa.
Perdoni.
- ANITA ¿Pero, de qué l' he de perdonar?
- LLUIS D' haberli parlat del Compte de Muntparada, á qui estima.
- ANITA ¿Cóm ho ha averiguat?
- LLUIS (¡L' estima!)
- ANITA (¡Que es tonto aquest jove! M' estima, jo l' estimo, y tothom se 'm declara menos ell.)

ESCENA XVIV

Dits, DON MARCELINO

- MARCELINO Anita, ves ab la teva mare, que t' espera al magatzém per sortir.
- ANITA Adéu, papá. *(Se'n va.)*
- MARCELINO Faré tapiar la porta del pis ó la tancaré sempre ab clau, perque las donas no baxin.
- LLUIS (L' estima. No puch estar en aquesta casa. Sufrexo massa.)
- MARCELINO ¿Sabs que ja 'm tenen amohinat ab el Compte de Muntparada? Per ell m' he de posar casaca aquesta nit. ¡Jo, encasacat!
¿Qué fas?
- LLUIS ¡L' estima!
- MARCELINO ¿A qui estima?
- LLUIS Don Marcelino.
- MARCELINO ¿Lluís, qué 't passa?
- LLUIS Don Marcelino, no puch continuar al costat de vosté.
- MARCELINO ¿Qué dius? ¿Per qué?
- LLUIS Perque... *(Tinch ganas de plorar.)*
- MARCELINO ¿T' has tornat boig?
- LLUIS Crech que si. *(Se'n va.)*

ESCENA ÚLTIMA

DON MARCELINO, DONYA FELIPA, ANITA y RAMIS

MARCELINO ¡Anarsen! ¿Cóm ho faría sense ell? No se 'n va, encara que tinga que lligarlo.

FELIPA Donam diners, que m' he descuidat el porta moneda.

MARCELINO En Lluís acaba de dirme que se 'n va d' aquesta casa.

FELIPA ¿Qué li has fet?

MARCELINO Res. No sé lo que li passa.

ANITA (Se 'n va perque m' estima.)

MARCELINO Si ell surt de la fábrika, estich perdut.

ANITA No s' amohini, papá. Me sembla que 'n Lluís no se 'n anirá.

MARCELINO ¡Deu t' escolti, filla meva!

FÍ DEL ACTE PRIMER

Acte segón.

Jardí d' una casa de Canet; á la dreta la fatxada, ab escalinata y plantas: al fons, el rexat, que tanca la possessió, ab porta. Tamburets, balancins, arbres, testos etc.

ESCENA PRIMERA

RAMIS y SISÓ

- SISÓ Aquí estich de tornada, senyor Ramis.
RAMIS ¿Has trobat el que buscavas?
SISÓ Més encara, perque he vist á la Ramoneta.
RAMIS Vetaquí perque has tardat tant.
SISÓ Si no més hem enrahonat una estoneta.
RAMIS Els enamorats no conexen la mida del
 temps. Es molt maca la teva núvia.
SISÓ Si que ho es.
RAMIS ¿Cuán vos caséu?
SISÓ Avuy, si puch, ne parlo á don Marcelino.
RAMIS No es pas ell qui ha de donar el consenti-
 ment.
SISÓ Mes d' ell depen el que puga casarme. Si
 'm dongués á menar las terras de la Cade-
 vall, l' amo no hi perdría res.

- RAMIS Tú ets treballador.
SISÓ Y ab lo negoci que faría ab las cabras, ¡quí m' empeta la basa!
- RAMIS ¿Es veritat. ¿Has trobat bonas maduxas?
SISÓ Sensesas y ben flairosas.
- RAMIS Ja estará contenta donya Felipa, que tant empenyo tenía en poguer obsequiar ab maduxas als convidats.
- SISÓ Escolti, á vosté li fa molt cas don Marcelino.
RAMIS Cuan se tracta de franchs y lliuras, sí.
SISÓ Sempre l' atén, y si vosté volgués parlarli respecte á las terras...
- RAMIS Sisó, tú tens llengua per dirli 'l que vols que jo li digui.
- SISÓ No goso, y la Ramoneta 's burla de mí y 'm diu: gusarapa.
- RAMIS Li parlaré, Sisonet, perque ets un bon minyó.

ESCENA II

Dits y RAMONETA

- SISÓ ¿Si que ho soch, no es veritat, Ramoneta, qué soch un bon minyó?
- RAMONETA Si no ho fossis no 't voldría; mes he de afegir que sols ho crech que ho ets, perque cuan sou nuvis tots ho sou ó be ho feu veure. Estich cansada.
- SISÓ ¿Eh, que es guapa?
- RAMIS Senthó per tú, ho es per tothom.
- RAMONETA El meu promés es un xich beneyt.
- SISÓ Tú m' hi fas tornar de tant que t' estimo.
- RAMONETA Ara no estém per tirarnos floretas, perque avuy es día de molta feyna.

- SISÓ ¿No es veritat que es maca?
- RAMIS Molt, home, molt. ¿Quina parella?
- RAMONETA ¡No digui quina parella! que es ell el beneyt, jo no.
- SISÓ ¿Estimarte, fa beneyt?
- RAMONETA Estimarme, no; pero dir á tota hora que m' estimas, si.
- RAMIS Tinguém pau. Cuan seréu casats ja tindréu temps per renyir, si be 'l millor es no renyir, y jo sé un remey per lograrho.
- RAMONETA Que 'l marit cregui sempre á la dona.
- SISÓ No, que la dona cregui sempre al marit.
- RAMIS No, que cuan la dona no tinga rahó, calli.
- RAMONETA Axó es clá.
- RAMIS Y cuan no 'n tingui...
- RAMONETA Parli.
- RAMIS No, també calli.
- RAMONETA ¿Y l' home?
- RAMIS Que tenint en compte que la dona, per lo mateix que porta tota la feyna de la casa y no surt, sol estar amohinada, li tinga un xich de compassió y guardi per ella una miqueta del bon humor, que molts gastan al carrer ab los companys y 's solen dexar á la porta de casa seva.
- RAMONETA Ja ho sents.
- SISÓ Y tú també.
- RAMIS Els dos: ¿Hónt son en Riera y 'l Compte?
- RAMONETA Los he vist vora del mar. ¿Cóm no va á passejar vosté?
- RAMIS ¿Passejar un corredor? Be prou que passeio tot el día els carrers de Barcelona. Jo disfruto estant parat y pensant ab el diná, porque os asseguro que tinch gana. Suposo que tots els fogons deuen estar encesos.
- RAMONETA ¡Quín dinar! Ja treurá el ventre de mal any.
- RAMIS ¿Qué 't pensas^o que 'm falta menjá á casa?

- RAMONETA Es un ditxo. Hi ha un parell de capons...
¡Qué 'n son de macos!
- RAMIS ¡Quí 'n tingúes una cuxa á cada má! Me
sembla que hi faré bon paper á taula. Tinch
gana.

ESCENA III

Dits, DONYA FELIPA

- FELIPA Quína tranquilitat la vostra. Joesperantvos,
y vosaltres conversant. ¡Quín día, senyor
Ramis! Mes tot ho dono per ben empleat,
mentres els convidats quedin contents.
Anéu dins y ajudéu á la cuynera, que 'm
te boja. Ramoneta.
- RAMONETA Mana, senyora.
- FELIPA Dirás á la cuynera que cuan els capons
estigan ben rostits, els arruxi ab ví de Jerez.
- RAMIS Li diré. *(Se 'n va.)*
- FELPA Sisó.
- SISÓ Mana, senyora.
- FELIPA Ja es hora de que 't vestexis de casaca.
- SISÓ Donya Felipa, miri que faré riure.
- FELIPA Fes el que 't manan.
- SISÓ *(Qué semblaré servint encasacat y ab
guants, si may n' he dut.) (Se 'n va.)*
- RAMIS ¿Per qué disfressa á n' en Sisó?
- FELIPA ¿Cóm disfressarlo senyor Ramis? ¡Be 's
coneix que vosté no está acostumat á la
aristocrácia!
- RAMIS Als ulls de poll, si que hi estit acostumat: á
la aristocrácia, no.
- FELIPA A las casas de la aristocrácia, com la del
Compte, els criats servexen á taula de
frach y guants, y no vuy que 'l Compte de
Muntparada cregui que nosaltres som

gent de poch més ó menos, que no sab com menja la aristocràcia.

RAMIS Deuhen menjar com els altres, ab las dents y mastegant.

FELIPA Fins ab el mastegar se conexen els nobles.

RAMIS No ho sabia.

FELIPA A cada hu se l' ha de tractar com correspon, perque com...

RAMONETA Diu la cuynera que se l' hi acabat l' oli y no pot fer la mayonesa.

FELIPA Que envihi á comprarne.

RAMONETA Diu la cuynera que se li han acabat els diners.

FELIPA Té. *(Se 'n va Ramoneta.)*

RAMIS ¿Tindrém peix ab salsa mayonesa? ¿Llagosta?

FELIPA No n' he trobat. Un llubarro de dos carniceras, ab llagostins.

RAMIS Ja 'm guardaré la gana per menjarne més.

SISÓ Donya Felipa la casaca m' es estreta y m' apreta.

FELIPA No t' ha de apretar, si no t' has tret l' armilla.

SISÓ No m' hi se avenir.

FELIPA Acostúmathi.

RAMONETA Senyora; diu la cuynera... ¡Ay, quína gracia! ¿Semblas en Carnestoltas!

FELIPA A tu res t' ha de fer gracia sense el meu permís.

RAMONETA ¡Pero si sembla un tarlá!

FELIPA Vosaltres dos voléu que avuy vos despatxi. Senyor Ramis, no rigui.

RAMIS Ja estich serio.

FELIPA ¿Qué diu la cuynera?

RAMONETA Diu que 'l llart que tenían guardat, s' ha tornat ranci.

FELIPA ¡Ella si que es rancia!

RAMONETA Y diu que 'n necessita d' altre.

FELIPA Sisó.
SISÓ Mana, senyora.
FELIPA Arribat en un salt al poble y porta llart fresch.

(*Se 'n va Sisó.*)

RAMONETA Diu la cuynera que 'l necessita tot seguit.

FELIPA Dígali que s' esperi.

RAMONETA Diu que 'l diná no estaré apunt.

FELIPA Dígali que la despatxaré. Ja estich cansada de tant: diu, diu.

RAMONETA Está bé, senyora. ¿Donya Felipa, ara recordo que 'n Sisó ha anat á comprar el llart, ab casaca.

FELIPA ¿Y qué?

RAMONETA Que si 'ls xicots el veuhen, l' apedregarán.

FELIPA Surt del meu devant.

(*Se 'n va Ramoneta.*)

¡Quín servey!

RAMIS ¡Oh! cuan jo era noy ja sentía dir el mateix á la meva mare.

FELIPA Avuy el servey es pitjor que may.

RAMIS També ho deya la sogra de vosté, á qui he conegut.

FELIPA Per fortuna jo ho vigilo tot y ho dirigexo tot perque no 's trobi á faltar res. Nosaltres no som de apariencias, mes cuan arriba 'l cas...

RAMONETA Diu la cuynera...

FELIPA Aquesta cuynera no acaba may de dir.

RAMONETA Diu...

FELIPA Digas.

RAMONETA Dich que diu la cuynera que no sab ahont es el Jerez.

FELIPA Dígali á la cuynera que jo dich que 'l que ella no sab es hont es el fi de la meva paciencia y 'l trobará. Dígali que la ampolla es al armari cantoner.

RAMONETA Li diré 'l que 'm diu.

(*Se 'n va.*)

ESCENA IV

Dits y RIERA

- FELIPA ¿Ha dexat al seu amich?
- RIERA A la platja. Está encantat mirant el mar y 'l mohiment dels barcos de pesca. No es estrany, perque passant tot l' any terra en dins, per ell te molt de atractiu la platja.
- FELIPA Lo que proba que 'l Compte te bon gust. A mi m' agrada molt el mar, y al respirar l' ayre de la platja, sembla que se 'm des-pejin las potencias.
- RIERA Es molt... ¿Cóm ho diré?
- RAMIS ¿El mar?
- RIERA Si, es molt...
- RAMIS Molt gran y molt salat, y hi ha molts pexos.
- RIERA Quína ocurrencia.
- RAMIS ¿Qué no es veritat el que dich? Del mar se 'n treu la sal. Del mar se 'n treu el peix, y per mar se va á la fi del món. Vegi si es gran.
- FELIPA Ab permís de vostés vaig á veure si trobo al meu marit.
- RAMIS Vosté es duenya.

ESCENA V

RAMIS y RIERA

- RIERA ¿Cóm van els ulls de poll?
- RAMIS Me 'ls he tallat, mes me 'n queda un.
- RIERA ¿Quín?
- RAMIS El pagaré de vosté, que vens demá passat, y si no 'l retira...

- RIERA Senyor Ramis, no 'm parli de cosas tristas, avuy que per mí tot es alegría.
- RAMIS Vosté tot s' ho pren á la fresca.
- RIERA Senyor corredor ab ulls de poll...
- RAMIS Ja li he dit que me 'ls he fet tallar. Cinch pessetas me va costar el callista.
- RIERA ¿Y qué son per vosté?
- RAMIS Un duro, com per tot lo mon. ¿Retirará l pagaré?
- RIERA Ja li he dit que tinch els diners.
- RAMIS Me 'n dubto. Y si 'ls té, falta saber si 'l gat á qui vosté acostuma tirar la orella, els hi esgarrapará.
- RIERA Sols falta que parli axís á n' el meu sogre. Tot va be. Aquest dinar se dona per mí, per resoldre avuy mateix el casament.
- RAMIS Crech que faig mal callant, perque vosté 'ls enganya. Ahir mateix vosté y 'l Compte varen fer una excursió ab altres amichs á la torre que un d' ells té á Moncada.
- RIERA ¡Quín día tant deliciós! S' hauría divertit si hagués estat de la partida.
- RAMIS ¿Per qui 'm pren? La diversió va ser tanta, que l' alcalde va tenir que amenassarlos per l' escándol que donavan, y á vosté tingueren que portarlo á casa seva á las dos de la matinada en cotxe, y que ajudarli á pujar la escala, perque feya tantinas.
- RIERA ¿Vosté 'm vigila?
- RAMIS A vosté no: els deu mil duros del pagaré, avalat, sí. ¿Axís compleix las promesas que ha fet á don Marcelino?
- RIERA Las cumpliré cuan siga casat. Ara 'm despedexo de la vida de solté.
- RAMIS Casat... Encara no ho veig.
- RIERA ¿Per qué 's dona la festa d' avuy? Perque jo tinga ocasió de parlar á Anita, perque 'l seu papá ja está decidit.

- RAMIS Me sembla que 's fa moltes ilusions. A qui s' obsequia avuy no es á vosté, sinó al Compte de Muntparada.
- RIERA ¿A n' ell? ¡Ay, pobre Compte!
- RAMIS Vosté es un convidat que asisteix al obsequi, lo mateix que jo.
- RIERA El Compte es el convidat. Ja veurá com el resultat de aquesta festa es poch menos que l' anunci del meu casament.

ESCENA VI

*Dits, RAMONETA, DON MARCELINO, LLUÍS
DONYA FELIPA y ANITA*

- RAMONETA ¡Corrin! ¡Ja ho deya jo que l' apedregarían al véurel encasacat!
- RAMIS ¿Alguna desgracia?
- RAMONETA Els xicots del poble apedregan á n' en Sisó.
¡Don Marcelino!..
- MARCELINO ¿Qué cridas?
- RAMIS En Sisó ve aquí á tot corre apedregat pels xicots.
- MARCELINO ¿Cóm se entent?
- FELIPA ¿Qué son aquets crits?
- RAMONETA ¡Ay pobre Sisó!
- FELIPA ¿Qué ha passat?
- RAMONETA L' apedregan.

ESCENA VII.

Dits y sisó

- SISÓ ¡Pillos! ¡pocas vergonyas! Miri.
- RAMIS ¿Qué es axó?
- SISÓ Vegi.
- RAMIS M' has untat las mans ab aquest llart.
Prénguil.

- RIERA Quédisel.
- FELIPA ¿Qué ha estat?
- RAMONETA Tens sanch al nas. ¡Ay pobre Siset!
- SISÓ Es que he caigut de nassos al fugir de aquestos desvergonyits. He anat per llart, y he anat ab casaca sense adonarmen. Y la cansaladera diu esclafant la rialla: ¡Qué lechuguino! Y la de casa 'n Ribetas que compraba cinch céntims de cansalada, diu cridant al fuster: ¡Tú, guayta quin tall tant gros de bacallá ab casaca! El fusté y 'ls fadrins arman una cridoria de veus y riallas que alborota 'l carrer, y tothom surt á las portas per véurem y diuhen: ¡En Sisó s' ha disfressat! ¿Sisonet, qui t' ha enganyat? Y jo corro com un gat escaldat, y 'ls xicots me venen al darrera, y jo 'm cremo y dono una plantofada al noy de ca 'n Paperina, y 'ls altres agafan fanch y pedras y me las tiran y... no sé cóm he pogut arribar aquí viu.
- RIERA ¡Ay, quina gracia!
- SISÓ A vosté n' hi farà, que á mi no 'm en fa cap.
- MARCELINO ¿Veus?
- FELIPA Escandalitsa ara.
- RAMIS ¿Qué 'n faig del llart?
- ANITA Prenlo, Sisó. Vina. No s' apuri, mamá: donguim el faldó.
- FELIPA Mana respallar la casaca: embasta el faldó.
- ANITA Tot s' arreglará.
- RAMONETA No 't tornis á dexar encasacar.
- FELIPA A dintre.
- MARCELINO ¿Encara no 'n tens prou de casaca?
- FELIPA Calla y no 'm posis en ridícol. Sort que 'l Compte no ho ha vist.
- MARCELINO Y si ho hagués vist, ¿qué?
- FELIPA Molt, Marcelino, molt.

MARCELINO Res, Felipa, res!

FELIPA ¿Qué diría l Compte?

MARCELINO ¡Ditxós Compte y ditxosa casacal

(*Se 'n van donya Felipa, Anita, Sisó y Ramoneta.*)

RAMIS Aném nosaltres, que hem de seguir la conversa. Donarém un passeig ab en Riera fins l' hora de diná. ¿A quína hora diném?

MARCELINO ¡Jo qué sé, senyor Ramis, jo qué sé! Avuy no se res.

RAMIS Iré á fer gana.

MARCELINO Vagi, vagi.

RAMIS No es que 'm falti, perque 'n tinch molta.

MARCELINO (Ditxós de tú. A mi la casaca m' ha atipat.)

RAMIS Anem, Riera. (*Se 'n van.*)

ESCENA VIII

DON MARCELINO, LLUÍS

MARCELINO Ja ho veus. Crech que tots s' han empenyat en tornarme boig, y tú 'l primer.

LLUÍS ¿Jo, don Marcelino?

MARCELINO Tú. T' he exigit que vingu ssis á la torre per veure si tora de Barcelona 't passavan las caborias y perque parlessim, mes la meva dona 'm mareja ab finuras y crits 'encasacats. Va posar molt d' empenyo en convidar al Compte de Muntparada, y jo vaig accedir pensant que tindria temps de parlar després ab tú y de veure si arreglavam el casament de 'n Riera ab la Anita. ¿Qué te 'n sembla d' aquest casament?

LLUÍS Axó ho ha de preguntar á la seva filla.

MARCELINO Un cop casada, crexerá la importancia del negoci. ¿Y ara, que mes te necessito, vols dexarme?

LLUIS ¿Y 'l seu gendre?

MARCELINO Ja sabs que no s' ha cuydat de res. Ara fa bondat, molta, segons m'ha dit: mes necessita temps avans no domini la direcció de la industria; y per portar las cosas á bon fi, conto ab tú.

LLUIS Don Marcelino, no es possible.

MARCELINO ¿Sabs que m' ofens? ¿Quína queixa tens de mí?

LLUIS Sols motius de elegi y gratitut.

MARCELINO ¿Tens aspiracións? ¿No estas content del que guanyas? Digas, parla.

LLUIS Per Deu, don Marcelino, no busqui la explicació de la meva conducta en causas materials. Son altrás.

MARCELINO Tonto de mí, que no ho había endevinat. ¡Tú estás enamorat! ¿Eh, que ho encerto? ¿De quí estás enamorat? Dígamho, home, dígamho, y jo mateix aniré á demanar la noya als seus pares.

LLUIS ¿Y sí 'ls pares li deyan que no?

MARCELINO ¡Qué han de dir! A un jove de las tevas cualitats, ningú 'l retxasa. Y jo faría de tú tants elogis que 't donarían la noya y 'ls diners.

LLUIS Me 'n dubto.

MARCELINO No sigas cap dú: suposém que la noya es rica. Ella porta al matrimoni el capital, y tú la afició al treball, inteligencia y conexement dels negocis. ¿Qué 't pensas que no representa tambe un gran capital? Vuy que 't convensis. Preném á la meva filla per exemple: en Riera está be, perque encara que ha gastat, li queda bastant. Si en Riera no s' hagués esmenat, com ell m' ha dit, ¿qué 'n faría de portar un capital al matrimoni, si no sabent treballar gastaría y no guanyaría y hauría de vendre la fábbrica?

ESCENA IX

DON MARCELINO y ANITA

MARCELINO El cas es que 'n Lluís farà 'l que diu. ¿De qui s' haurá enamorat?..

ANITA Papá, diu la mamá si vol anar á donar una mirada al menjador, per si li agrada com está disposat.

MARCELINO Dígali que si que m' agrada.

ANITA Si no l' ha vist.

MARCELINO Ja ho dono tot per vist y 'l dinar per menjat.

ANITA ¿Qué té, papá?

MARCELINO Estich amohinat.

ANITA ¿Per qué?

MARCELINO En Lluís, més tossut que un aragonés, se 'n va. ¿Sabs per qué se 'n va? Perque está enamorat. ¡Quína culpa 'n tinch jo de que s' hagi enamorat! ¿Sabs tú de qui está enamorat? ¡Quína pregunta 't faig! ¡Qué has de saber tú!

ESCENA X

Dits, DONYA FELIPA

FELIPA Vens ó no á veure la taula.

MARCELINO No.

FELIPA ¡Quín home! ¡Res li fa ilusió! Ves, Anita, y digas que 'n Sisonet vinga cuan estiga vestit, perque 'l teu pare 'l vegi ab casaca.

(Se 'n va Anita.)

ESCENA XI

DON MARCELINO, DONYA FELIPA

MARCELINO Felipa, me sembla que avuy la esgarrém, y que á la forsa de volguer ser fins, hem de resultar molt groxuts.

FELIPA Hem de estar á la altura de la gent á qui obsequiéu. Jo m'he enterat, y sé que als nobles se 'ls serveix de casaca y ab guants.

MARCELINO ¡Vols callar, dona! si fins els remullan y afaytan y siran las botas ab guants. ¿No veus quína fatxa farà 'l nostre criat enguantat?

FELIPA M'he enterat de las costums de la «Hig-liffe.»

MARCELINO ¿Cóm dius?

FELIPA De la «Hig-liffe.»

MARCELINO ¿Y qu' es axó?

FELIPA La alta societat.

MARCELINO Si nosaltres no 'n som de la alta societat.

FELIPA Pero si n' es el Compte.

MARCELINO ¡Ditxós Compte! Cuan se 'n va aquest home, que 't fa encasecar y enguantar als criats? L'he convidat á dinar á la torre per contentarte; més t'asseguro que may més m'enganyas. N'estich tip y retip y desitxo que se 'n vagi y no tornal á véure.

FELIPA ¿Qué vols que quedém malament?

MARCELINO No, vuy quedar bé; pero dintre del que soch.

FELIPA No 't cuidis de res. El diná es molt escullit. Jo volía donar salmón, porque als grans dinars sempre 's serveix salmón; mes á Barcelona no sé 'n troba. No sé per qué no hi ha d'haber salmón á Barcelona.

MARCELINO Tampoch ho sé jo.

FELIPA Diuhen que es pex de riu.

MARCELINO ¿Aquell peix tant gros?

FELIPA No se perque 'l govern no engrandeix el Besós perque s' hi crihin salmóns. Y luego dirán que 'l govern s' interessa per Catalunya. He manat fer un *salmy* de perdius.

MARCELINO ¿Y ab qué 's menja axó?

FELIPA Un plat francés.

MARCELINO ¡Ay, ay, ay!

FELIPA Després gelantina, y al final els capóns.

MARCELINO Ja estich satisfet no més de sentirte. Si 'l Compte no queda content...

FELIPA Desitjo que hi quedi, perque... Ja ha arribat el moment de dirtho. Perqu' ell vol parlarte, y jo he disposat aquesta festa perque tingués ocasió d' enrahonar.

MARCELINO ¿De qué hem d' enrahonar?

FELIPA El Compte m' ha parlat. Endevina que m' ha dit.

MARCELINO May he encertat cap endevinalla.

FELIPA Quína alegría tindrás cuan ho sápigas. ¡Quína honra per nosaltres! ¡Cóm rabiarán los envejosos!

MARCELINO Acaba d' un cop.

FELIPA El Compte de Muntparada está enamorat.

MARCELINO Tothom s' enamora. També está enamorat en Lluís.

FELIPA ¿De la noya?

MARCELINO ¡Qué ha d' estarho de la Anita! No ho sé de quí.

FELIPA L' enamorament del Compte t' interessa més.

MARCELINO Ni poch ni molt, ni gens ni mica.

FELIPA ¿Cóm no? ¿No sospitas ab quí preten casarse? Ab la Anita. ¡Comptesa la nostra filla!

MARCELINO ¡Qué dius ara!

FELIPA Ja deya jo que la nova t' ompliria de satisfacció, mes no 'm pensava que arrivés fins à ferte riure.

MARCELINO Si ni ha per riure, perque al convidar al Compte, enamorat de la noya, has convidat á n' en Riera.

FELIPA Son amichs, tenen els matexos gustos.

MARCELINO Ja ho crech que 'ls tenen, perque 'n Riera també esta enamorat de la Anita; y si tú has acullit be las pretensions del Compte, jo he fet el mateix ab en Riera. Veyas si n' hi ha per riure.

FELIPA En Riera no 's casará ab la Anita.

MARCELINO Qui no s' hi casará es el Compte.

FELIPA La noya prefereix al Compte.

MARCELINO ¿Qué li has parlat?

FELIPA No, mes se veu ben clar.

MARCELINO A qui vol es á n' en Riera.

FELIPA ¿T' ho ha dit?

MARCELINO Avuy volía parlarli. y per axó he consentit en aquesta festa. Per lo tant, digas al Compte de Muntparada...

ESCENA XII

Dits, el COMTE

COMTE Digui, don Marcelino.

FELIPA Me deya 'l meu marit; digas al Compte que desitjen véurel, y que no tot ha de ser per la platja.

COMTE Es molt poética.

FELIPA Molt. (Cuidado, Marcelino.)

COMTE Tenen una possessió preciosa.

MARCELINO Molt.

COMTE ¿Qué li passa, don Marcelino? Está agitat.

FELIPA La caló.

COMTE ¿Sent calor? A mi 'm sembla que l' ayre
 es fresch.

MARCELINO (¿No sería millor que acabessim d' un cop?)

FELIPA (¡Marcelino!)

ESCENA XIII

Dits, RAMIS y RIERA

RAMIS ¿Qué ja es hora de diná? (Tinch gana.)

FELPIA Aviat.

RIERA Qui pensa en diná estant en tant agrada-
 ble companyía?

COMTE ¿Ja ha parlat á Anita?

FELIPA Encara no.

RIERA ¿Qué li ha dit á la Anita?

MARCELINO No m' ha dit res, perque no he tingut
 ocasió de parlarli.

COMTE Qué ditjós sería si al sortir d' aquí pogués
 dir que es la meva promesa.

RIERA Qué felís sería si avuy se decidís de la
 meva sort!

COMTE ¿Li sembla donya Felipa que parli á don
 Marcelino?

FELIPA No.

RIERA ¿Li sembla don Marcelino que parli á
 donya Felipa?

MARCELINO No. (Me sembla que aquestos dos avuy s'
 esgarrapan).

ESCENA XIV

Dits y ANITA

ANITA Mamá... ¿Has passejat molt?

COMTE He de agrahir als seus papás el pensament
 de invitarme, perque aquí tot respira dis-
 tinció y poesía, y no es d' estranyar senthi
 vosté.

RIERA Has fet justícia á Anita, que tot ho hermosa ab sa presència.

ANITA Gracias. Si 'm permeten... Mamá, una gran contrarietat. Ha dit á la cuynera que tirés vi de Jerez als capóns.

FELIPA Perque siguessin més tendres.

ANITA La cuynera ha pres una ampolla per altra, y en lloch d' arruxar els capóns ab Jerez, els ha arruxat ab petroli.

FELIPA ¡Quin disbarat!

MARCELINO De segú que ja 'n tením un altra.

COMTE Qué té, donya Felipa?

ANITA No val la pena. Una de tantas tonterías com cada día passen á las casas.

MARCELINO Be ¿qué hi há?

FELIPA Que la cuynera ha fet els capons ab petroli.

MARCELINO Posalshi blé y tindrás llum.

FELIPA ¿Qué farém per rostit?

MARCELINO Suprimeixlo.

FELIPA No pot ser, perque 'ls nobles sempre menjan rostit.

MARCELINO Donchs rosteixlo á n' ell.

RAMONETA Diu la cuynera...

FELIPA ¡Calla, desdixada! No veus qui hi ha aquí?

RAMONETA Diu la cuynera qué resolen, perque 'ls capons no 's poden aprofitar.

FELIPA Despatxarla en arribant á Barcelona. Ab permís de vostés.

COMTE Vosté es duenya.

(Se 'n va D.ª Felipa).

MARCELINO Com ho arreglará aixó del rostit la teva mare?

ANITA Papá, no ho sé. Vosté haurá d' entretenirlos, perque 'm sembla que dinarém tart.

RAMIS Cóm va 'l diná, Anita?

ANITA No pot anar milló.

MARCELINO En particular els capons.

- ANITA Papá! (*Se 'n va*).
- MARCELINO Qué 'ls hi sembla si anessem á donar una volta?
- RAMIS (A diná es hont jo voldría anar.)
- MARCELINO Encara no han vist tota la finca.
- COMTE Estém á las sevas ordres.
- RIERA Quant sento tenirla que deixar.
- ANITA Pensi ab mí y 'm veurá ab el pensament.

ESCENA XV

Dils y LLUIS

- RIERA Hi penso sempre.
- COMTE Cualsevol diría que vols enamorar á Anita.
- MARCELINO (Ho sabessis).
- RIERA Qué tindria d' estrany?
- MARCELINO (¡Ay, ay!) Aném. ¡ Ah! Lluís.
- LLUIS Don Marcelino, no 'm trobo be y voldría que 'm dispensés de diná ab vostés.
- MARCELINO ¿Ara 'm vens ab aquesta? Dinas ab nosaltres.
- LLUIS No es possible.
- MARCELINO Ha de serho. Noya, no l' en dexis anar.

ESCENA XVI

ANITA, LLUIS

- ANITA Ja veu quin encárrech m' ha donat el papá.
- LLUIS Sento no poder correspondre á la seva bondat.
- ANITA (Aquest home té l' orgull de la pobresa, que es terrible.) Mes ho sento jo.

- LLUIS ¿Per [qué?]
ANITA Perque 'l papá es tant bó, que desitjo complaurel sempre; y si ara no puch será per culpa de vosté, lo que probará que m' aprecia molt poch cuan no aten una súplica meva.
- LLUIS ¡Que l' aprecio poch! No ho digui, Anita.
ANITA Próbiho.
- LLUIS Com?
ANITA Quedantse.
- LLUIS No, perque estorbaría.
ANITA A qui?
LLUIS A vosté.
ANITA Axó es una ofensa, y jo no 'l creya capás de ofendrem.
- LLUIS No puch parlar sense que interpreti malament las meas paraulas, y ho fa espresament.
- ANITA No.
- LLUIS Sí; com si 's proposés mortificarme.
ANITA (¡Orgullós!)
- LLUIS Si la meva presencia no es molesta á vosté, ho sería per en Riera, que la estima.
- ANITA Axís ho diu.
LLUIS Y vosté 'l correspón.
ANITA Axó ho diu vosté.
LLUIS Y 'ls fets ho demostran; ó si no ¿per qué 's dona aquesta festa? Pèrque ayuy quedí concertat el casament ab vosté.
- ANITA Encara que axís fos, ¿per qué ha de molestarte la presencia de vosté? Per ventura es un rival?
- LLUIS Jo, Anita...
ANITA (Ara 'm diu que m' estima.)
LLUIS ¿Cóm puch pensar jo ab vosté?
ANITA (Crech que espera que jo 'm declari).
LLUIS Anita...
ANITA (Ara). ¿Qué volía dirme?

- LLUIS No ho sé.
- ANITA ¿A aquest estat ha arribat, Lluís?
- LLUIS Ja ho sé que faig riure. Ja ho sé que soch un sér ridícol. La culpa es meva si li he donat lloch á que 's rigués de mí. Desde que vaig sentir no sé qué aquí dins, hauria degut anarmen. Pero encara hi soch á temps y m' allunyo de Barcelona.
- ANITA ¿Y per qué se 'n vol anar? (Ara no té mes remey que declarar-se.)
- LLUIS ¿Per qué?
- ANITA (Digas que m' estimas, que ja ho sé.)
- LLUIS No ho sé.
- ANITA (Bona l' hem fetal!)
- LLUIS Soch d' aquells malalts que sols se curan anantsen lluny, perque... ¡El cap m'esclata! Lo millor es no seguir la conversa.
- ANITA (Vol que jo 'm declari, y axó no.)
- LLUIS Dispensim, Anita. Las meas paraulas son d' un cervell desequilibrat.
- ANITA No crech que 'l papá li hagi donat motiu...
- LLUIS ¿Don Marcelino? Sempre pronunciaré el seu nom ab respecte, perque per mí ha estat un según pare. M' ha protegit, m' ha alentat, m' ha fet tot lo que soch. Prego á Deu que 'm perdoni 'l disgust que dono á don Marcelino dexantlo.
- ANITA Si qu' es fort! Perque 'l papá ja 's fá d' edat, té necessitat de que l' ajudi, y vosté 'l dexa cuan més falta li fá. Permetim que li diga, Lluís; correspon molt malament als favors que diu tenir rebuts del papá. Axó té un nom: ingràtitut.
- LLUIS ¡Ingrat jo! Anita, ¿vol saber per qué m' en vaig?
- ANITA (Ara!) Si no li pregunto altra cosa.
- LLUIS M' allunyo de Barcelona perque l' estimo molt...

- ANITA (¡Al fi!)
- LLUIS A don Marcelino.
- ANITA (¡Ah! es al papá á qui estima.)
- LLUIS De seguir aquí, lo que fins ara he contingut, esclataría, y áxó no será may ¡may! porque avans que 'l seu papa me tregui de casa seva al conexer las meas boas aspiracions, m'en vaig, encara que 'm digan ingrát, porque m'estimo mes semblarho que serho. Y ho sería, si abusant del seu afecte ho tingués en comptela distancia que 'ms separa; porque vosté, filla única, rica, té dret á tot y jo sols tinch dret á ser agrahit anantmen lluny, ben lluny, porque fa temps, molt temps que la estimo Anita; y l' afecte s' ha convertit en amor, l' amor s' ha transformat en passió, la passió se tornaría bojería, y.. ¡no, no may! L'estimo massa per no desitjar que vosté siga ditxosa, encara que sigui á costa del meu sufriment.
- ANITA (¡Gracias á Deu que ho ha dit! Y ho ha dit bé.) Lluís, recobri la serenitat, que ve gent.
- LLUIS Me 'n vaig.
- ANITA No, quedis.
- LLUIS ¿Després del qué sab?
- ANITA (De vegadas son ben tontos els enamorats.) Quedis.
- LLUIS Anita... ¿Somío?..

ESCENA XVII

Dits, DONYA FELIPA, SISÓ

- FELIPA Ja está arreglat lo del rostit. Per fortuna s' ha trobat ab que substituir los capóns arruxats ab petroli.

- LLUIS ¿Qué diu, donya Felipa?
- FELIPA Vosté es considerat com de la familia y pot saber que hem estat á punt de fer un mal paper. ¡Qué hauría dit el comte! Ja sab la noticia? El comte vol casarse ab Anita. Ja veu quina honra per la familia! Escolta, Anita, ¿ahont s' ha d' assentar el comte? ¿Al costat teu?
- ANITA No, mamá, al costat de vosté. En Riera al costat del papá. Jo, sola, al altre costat de taula, y devant meu en Lluís.
- FELIPA ¿No sería millor que 'l comte segués al teu costat?
- ANITA No, mamá, no; s' ha de respectar la etiqueta. ¿No es veritat, Lluís?
- LLUIS Sí, donya Felipa, s' ha de respectar la etiqueta.
- FELIPA Axó sí; perque no vuy que 'l compte cregui que no conexém las reglas de la finura. Ja ho has sentit. Disposa 'ls coberts com diu la senyoreta.
- SISÓ Donya Felipa, els guants m' estorban: ¿no podria tréuremels?
- FELIPA ¿Per serví? ¡De cap manera! Els criats dels nobles sempre van enguantats. Cuan el diná estiga á punt, vens, t' aturas y dius: «La senyora está servida.»
- SISÓ Esta molt bé.
- FELIPA Veyam.
- SISÓ La senyora...
- FELIPA No, home. Fem l' ensaig com si vinguessis de dintre. Veyám si sabrá.
- SISÓ La senyora está dormida.
- FELIPA Servida. Prou ne farás una.
- ANITA Mira, Sisó. Entrás, t' aturas, las mans caygudas, y dius: «La senyora está servida.»
- FELIPA Axís, Anita. Tú has nascut per ser de la aristocracia.

- SISÓ (Prou ho diré á l'enravés.) Al veurem els dits envenats, no sé 'l que 'm passa.
- ANITA Aquí ve 'l papá ab els convidats.
- FELIPA Ves y avisa: «La senyora está servida». ¡Ay, de tú si t' erras!
- SISÓ (¡La senyora está servida! ¡La senyora está servida!) (S' en va)

- ESCENA XVIII

LLUÍS, ANITA, DONYA FELIPA, DON MARCELINO,
RAMIS, RIERA y COMTE

- COMTE Vinch encantat de la possessió. Aquí tot respira poessia.
- MARCELINO (Ja hi torném ab la poessia.)
- RAMIS (¡Vinch encantat! Jo vinch ab molta gana.)
- RIERA Encara que 'l siti no fos tant deliciós, l'hermosejería la presencia de Anita.
- COMTE Es que Anita es la matexa poessia.
- RAMONETA (Tornahi ab la poessia, y jo voldría diná.)
- COMTE Es molt simpática la filla de don Marcelino.
- RAMONETA Molt simpática.
- MARCELINO Prou s' esgarrapan aquets dos.)
- RAMONETA Que no diném?
- MARCELINO Ja es tart pel diná.
- FELIPA Ara.
- MARCELINO Lluís.
- ANITA L' he convensut y's queda.
- MARCELINO Casi he d' estar gelós de que fassis més cas de la noya que de mí.
- FELIPA Compte: cuan anem al menjador, vosté donará 'l bras á Anita.
- COMTE Donya Felipa, vosté m' ha fet ditxós. ¡Avuy se decideix la meva sort!

- MARCELINO Riera, donarás 'l bras á Anita per acompanyarla al menjador.
- RIERA Don Marcelino, aquesta preferència 'm fá ditxós: avuy podré dir que Anita es la meva promesa.
- RAMONETA (Quina gana 'm fa passar aquesta gent.)
- FELIPA Me sembla que venen á dirnos que l' esmorsá está apunt.
- RAMONETA ¿Cóm esmorsa? ¿No diném?
- FELIPA La gent fina, del diná en diu esmorsá. (Ara ve 'n Sisó. Fa planta.)

ESCENA XIX

Dits y sisó

- SISÓ La escudella es á taula.
- COMTE ¿Tením escudella? ¡Quina sorpresa!
- FELIPA (¡Quina vergonya!) Tonto.
- SISÓ Ja ho deya jo que ho esgarraria. La senyora está servida.
- MARCELINO ¿Veus lo que 'n has tret de encasacar á n' en Sisó?
- FELIPA La cara 'm cau de vergonya, Senyors.
- RIERA Anita... (*Oferintli el bras.*)
- COMTE Anita... (*Id*)
- ANITA ¡Cuán honrada 'm veig! Més vostés me posan en un compromís.
- MARCELINO Que has dit al Compte que li oferexi 'l bras?
- FELIPA Es natural.
- MARCELINO Jo ho he dit á n' en Riera.
- FELIPA Mal fet.
- MARCELINO Quín dinar m' espera.
- ANITA Si 'm decidexo per un, desairo á 'l altre, y com axó no puch ferho porque 'ls dos me merexen la mateixa consideració, no vuy

que cap quedí agraviat y donaré 'l bras á un que 'ls papás consideran com de la familia. Lluís, farà 'l favor...

LLUIS (¡Deu meu! ¡Tanta ditxa!)

COMTE Donya Felipa...

RAKIS Senyor Riera, ¿fem brasset?

MARCELINO (Me sembla que aquest dinar no 'l pahirém gaire be.)

FÍ DEL ACTE SEGÓN

Acte segón.

Saleta de casa don Marcelino. Porta al foro, dreta y esquerra. Taula á la esquerra, sofá, sillóns, etcétera.

ESCENA PRIMERA

D. MARCELINO, D.ª FELIPA y ANITA

ANITA Papá, ¿com li ha probat el diná?

MARCELINO De cualsevol cosa 'n dieu diná vosaltres; un plat esquifit de sopa y una ala de gallina, no fan un diná.

FELIPA Ja sabs que 'l meije...

MARCELINO Si, ja ho sé elque ha dit; mes á pesar de lo que diu el metje, tinch gana.

ANITA Si menjés massa podria recaure.

MARCELINO També ho sé.

FELIPA Llegei el *Brusi* y entretindrás la gana.

MARCELINO Axó faig.

FELIPA Veyas si dona conte de la arribada del vapor de Mahó ab llagosta y marisch.

MARCELINO ¡Per manjar llagosta estich! Encara no he acabat de pahir el diná encasacat de Ca-

net. Al arribar, ficat al llit y cridá al metje.

FELIPA Has descansat uns dias, que ja 't feya falta.

MARCELINO ¡Quín 'descans, ab febre, medicina y dietal
No 'l desitjo á ningú, ni al compte, que té
la culpa de que fessis servir á 'n en Sisó
encasacat y enguantat.

ANITA Papá, no 'n digui mal, perque s' ha pres
molt d' interés per vosté.

MARCELINO ¿Per mí, eh?

ANITA Cada día ha vingut á enterarse de com se-
guia.

FELIPA Es molt atent. ¿No es cert, Anita?

ANITA No se li pot negar aquesta qualitat.

MARCELINO Be, ja li estimo, mes jo t' asseguro que
may més el tornaré á convidar á diná.

FELIPA No diguis axó.

MARCELINO Y encara que 'l convidés no acceptaría, per-
que alló de las perdús... Ni hi ha per riure.

FELIPA Y á mí'm crema la sanch. ¿També rius tú?

ANITA Mamá...

MARCELINO Dexala riure si 'n té ganas.

ANITA Li agradan las lletras que li he brodat al
mocador?

MARCELINO Molt be. ¿Que las pagaré molt caras aques-
tas lletras?

ANITA No, papá, no li demano res.

FELIPA Mira aquestas.

MARCELINO Molt ben brodadas, Felipa.

ANITA Després diga que no l' estimém.

FELIPA Se queixa de massa cuidat. ¿Cóm ha que-
dat lo de 'n Lluís?

MARCELINO M' esgarrifo al pensar que volia dexarme.
¿Sabs perqué volia anarsen? Estaba enamo-
rat. ¿No es veritat noya?

ANITA Si, papá.

FELIPA Mentres estiga enamorat, estém en perill

de que li torni á donar la raresa de anar-
sen.

MARCELINO No ho digas.

FELIPA Lo millor seria que 's casés. ¿Conexes á la
que estima?

MARCELINO No m' ho ha dit.

FELIPA Per tenirlo segur, casal, y lo millor és que
arreglis tú aquest casament.

ANITA Quina bona idea ha tingut, mamá.

FELIPA ¿Tú no sabs qui es la núvia?

ANITA Papá...

FELIPA ¿Qué vols que sápiга ella!

MARCELINO Li faré dir, y demá mateix vaig á dema-
narla.

ANITA Segons qui siga.

MARCELINO Siga qui vulga.

ANITA ¿Vol dir papá, que no s' en-desdirá?

MARCELINO Mav m' he desdit de res, y en aquesta cas
jo hi guanyo, perque sense en Lluís; no po-
dria dur la fabrica.

FELIPA Si la familia de la núvia es coneguda, jo t'
acompanyaré.

ANITA Si vostés están conformes ja 's pot dir ca-
sament fet.

FELIPA Un altre assumpto. Ha vingut la Ramone-
ta de Canet.

MARCELINO ¿Y qué?

FELIPA No la vuy més á casa.

MARCELINO ¿Per qué?

FELIPA Per lo del diná.

MARCELINO Si alló de las perdiús fá riure.

FELIPA Marcelino no riguis. ¿Que rius tú?

ANITA No, mamá.

MARCELINO Si 'l compte ha d' estar satisfet de 'n Sisó,
perque li va servir totes las perdiús y la
salsa.

FELIPA Tirantho tot demunt seu.

MARCELINO Quina cara vá posar.

FELIPA Me 'n vaig per no enfadarme. (*Se 'n vá*).

ANITA Papá, no fassi enfadar á la mamá.

MARCELINO ¿Jo? Ella es la que s' enfada. Vaig al meu cuarto. ¡Uyl las camas me flaquejan. Veritat es que una sopa de clariana y un os de gallina, no donan molta forsa. ¡Ditxós comte! Porta el mirall. No faig massa bona cara. (*Se 'n vá*).

ESCENA II

ANITA y LLUIS

ANITA Don Marcelino, el meu papá, s' ha compromés á anar á trobar al meu papá, que 's diu Marcelino, y á dirli: á tú, que soch jo, te demano jo, que soch tú, la má de la Anita per en Lluís. Vulga Nostre Senyor que tot axó acabi be.

LLUIS Gracias á Deu que la veig, Anita.

ANITA Tots los días m' ha vist.

LLUIS ¿Que li puch parlar? ¿No es veritat que á Canet vaig estar molt tonto?

ANITA Encara que fos veritat, jo no ho diria.

LLUIS Estaba boig de alegria perque no 'm podia convencer de que fos certa tanta felicitat. Anita, per Deu, diguim que no somiava llavors y que no somio ara. ¿Es veritat que m' estima?

ANITA Lo que 's cert es que vosté m' estima á mí.

LLUIS ¿Y vosté?

ANITA Jo 'm dexo estimar

LLUIS ¿Quín será 'l resultat, Anita?

ANITA Volguent Deu la benedicció del senyor Rector cuan nos casi.

LLUIS ¿Y 'l seu papá?

ANITA Aquí vé. Callí.

ESCENA III

Dits y MARCELINO

MARCELINO ¿Hi ha rés de nou Lluís?

LLUIS Vinch per donarli comte de algunas pe-
titas cosas.

MARCELINO ¿Ja t' ha dit la Anita lo que penso fer?

LLUIS No.

MARCELINO Casarte.

LLUIS ¿Don Marcelino, vosté sab...?

MARCELINO Si, que estimas.

LLUIS ¿Y vosté aproba...?

MARCELINO ¿No ho he de aprobar? Tant ho aprobo que
he dit á la Anita que jo aniré en persona á
veure al pare de la noya, per demanarla
per tú.

LLUIS ¿Al pare de la noya?

ANITA Cuan vosté li diga quí es la seva estimada.

MARCELINO Habia pensat anarla á demanar després de
casada la Anita; més me sembla que será
millor anarhi avans que aquesta ó casi.
¿Sabs que he pensat? Que 'l cásament teu y
de la Anita sigan el mateix día

ANITA Ben pensat, papá.

LLUIS Y que 'l mateix capellá que casi á la Anita,
'm casi á mí.

MARCELINO Si, Lluís, si, es bona idea. No crech que
Anita tinga cap inconvenient en que tú y
ella vos caséu al mateix temps.

ANITA Cap, papá, més vosté olvida una cosa.

MARCELINO ¿Quína?

ANITA Per primera vegada vosté 'm parla de casar-
me. Ja he endevinat que tant vosté com la
mamá pensan en donarme marit, més en-
cara no me n' han dit res formalment.

MARCELINO Me sembla que avuy quedarà tot arreglat. Ara ves, perque despatxaré els assumptos que aquest porta. (*S en va Anita.*)

ESCENA IV

D. MARCELINO, y D. LLUIS

MARCELINO Devant de la Anita no he volgut preguntar. Be, qui es la novia?

LLUIS Ara no puch dir.

MARCELINO ¿Com vols que vagi á demanarla, si no sé qui es?

LLUIS Després ne parlarém, don Marcelino.

MARCELINO Ara pensém en los negocis.

LLUIS No hi ha res de nou. Tot marxa ab regularitat.

MARCELINO ¡Senthi tú, ray! Sapiguent que estás abaix, ja estich tranquil.

LLUIS Gracias; don Marcelino.

MARCELINO No, jo te las he de dar á tú, que ets intelligent, honrat y m portas molt d' afecte.

LLUIS Molt, don Marcelino, més del que vosté 's creu.

MARCELINO Si, home, si ho sé. Aquí tothom t' estima, y la Anita no te més boca per alabarte.

Cualsevol diria que está enamorada de tú.

LLUIS ¿Vol dir, don Marcelino?

MARCELINO Si, home, si. Tingués en Riera las cualitats que tú tens, ja estaria tranquil. Perque 'l que més m' esglaya es la por de que 's desfassí la obra del meu avi, del meu pare y la meva; y vinga un que malbarati la fábrica. ¡Y'n Riera! .. En fi, jo crech que un cop casat ab la noya, farà bondat.

LLUIS ¿Cóm no'n ha dit res á Anita de aquest projecte de casament?

MARCELINO La veritat es que no n' hi he parlat encara per que avans es precis que 'm posi d' acort ab la seva mare, y la Felipa está entussiasmada ab el Compte, y jo no ho vuy, per que la fábrica 's perderia. La dona no cedeix ni jo tampoch. ¡Ditxós Compte Bese'n podria tornar al seu comtat y dexarme en pau. Encara me 'n recordo d' aquell diná á la torre. ¿Tú te 'n rius? Jo no.

LLUIS Més hauria valgut haberho pres tot rient.

MARCELINO Si que hauria valgut més; més la dona ho prengué per la tremenda. ¿Qué había de fer el pobre Sisó, si no está acostumat á la casaca y 'ls guants li feyan nosa? Te 'n recordas d' aquell plat de perdús?

LLUIS ¡Si me 'n recordo!

MARCELINO Jo també, y més la dona. Portava la plata munt de la mà esquerra. Al presentarla al Compte, aquest fa 'l mohiment natural cap en' devant per servirse; y un cop servit, torna á posar el cos dret, arrimat á la cadira, y sense adonarsen agafa l' estrem del faldó de la casaca, precisament aquell que li habían arrençat els xicots de Canet y que la Ramoneta había embastat. Al retirarse en Sisó, sent que l' estiran, y al girarse per veure 'l qu' era, pert l' equilibri, la plata se li tomba y las perdús y la salsa van munt de la camisa, ermilla y pantalons del Compte que resultá ben emperduat, y perquè res faltés, á la estirada 's desfán las embastas y en Sisó s' queda abun sol faldó. ¡Quina cara la de la Felipa! No va menjar res més. A mi 'l dinar se 'm va posar malament. Vaig tenir que fer uns días de llit, y encara avuy no 'm sento ab forsas per baxar al magatzem. No 'n parlem més. ¿Qué portas aquí?

- LLUIS Ha fondejat el vapor *Ampurias* ab las dos-centas balas de cotó.
- MARCELINO Ordres pel desembarch.
- LLUIS Ja están donadas.
- MARCELINO Axó es un gust. Quína llástima que tú no sigas en Riera.
- LLUIS ¿Per qué?
- MARCELINO Per que 't casarias ab la noya, jo estaria ben tranquil y fins podría descansar els últims anys de la meva vida. ¡Cregas que 'm fa falta descansar!
- LLUIS Necessita comprar 20.000 franchs, y 'ls he trobat mitj per cent sota cambi. ¿Que 's fa?
- MARCELINO Comprarlos.
- LLUIS El nostre apoderat de Valladolid escriu que de la quiebra de la casa Roderá y companyía, se cobrá el 75.
- MARCELINO ¡Y ho creyam tot perdút! Si cobro es per tú.
- LLUIS No tant.
- MARCELINO Per tú, que has sapigut dirigir be aquest negoci.

ESCENA V

Dits y RAMIS

- RAMIS Don Marcelino, m' han dit que no está massa be. ¿Qué ha sigút axó? ¿No es cosa de cuidado, eh? Me 'n alegro. Jo si que estich divertit.
- MARCELINO ¿Els ulls de poll?
- RAMIS ¡Qué ulls de poll! Encara que 'm mosseguessin com gossos rabiosos, avuy no 'ls sentiria. Aném al assumpto. Primer: vinch per informarme de la seva salud. Ja veig que vosté está be.

MARCELINO Be del tot, no.

RAMIS Jo estich pitjó que vosté.

MARCELINO ¿Qué té senyor Ramis?

RAMIS Per ara no puch dir res. Per ara sols tinch pór del que m' han dit. Si es cert, ja 'm sentirán.

MARCELINO Espliquis.

RAMIS Encara no ha arribat el moment. ¿Vol lliuras?

MARCELINO No.

RAMIS Tinch pór de que 'm fassin portar la lliura. ¿Vol marks?

MARCELINO No.

RAMIS ¿Franchs?

MARCELINO En Lluís n' ha comprat 20,000.

RAMIS No hi ha res que fer. També he vingut per saber si han vist á 'n en Riera.

MARCELINO No l' he vist.

RAMIS ¿Hont deu amagarse? No paro fins trobarlo.

LLUIS ¿Tant li convé veurel?

RAMIS Molt.

MARCELINO Vagi á casa seva.

RAMIS Hi he estat y no hi es.

MARCELINO Vagi á la fábrica.

RAMIS Tampoch hi es. No puch perdre temps. He de trobarlo. (*S' en va.*)

LLUIS Aquí li dexo las cartas per firmarlas. Per que no 's fatigui, sols he contestat á las més precisas.

MARCELINO Has fet be. Convé treballar; pero també cuidarse cuan un no está bo. Y creu que jo no ho estich. ¡Ditxós diná! Necessitaria tranquilitat, y no es fluxa la que m' espera, perque la dona está empenyada en convencerme de que 'l Compte es un bon partit, y no 'm convencerá. Ves al magatzém y torna dintre un rato á recullir las cartas firmadas. (*Lluís se 'n va.*)

ESCENA VI

D. MARCELINO, SISÓ y RAMONETA

MARCELINO Serret y Roure de Reus. Està be. Comas y Ferret de Lleya: notícia de envió d'una lletra y del darrer encarrèch. (*Llegint las cartas*) No hi ha com en Lluís per escriure y saber dir las cosas.

SISÓ Don Marcelino... La senyora... La senyora...

MARCELINO ¿Qué tens? ¿Y ara?

RAMONETA Don Marcelino, la senyora.

SISÓ La senyora m' ha despatxat

RAMONETA També á mi. No ploris.

MARCELINO (*Sols falta que també 'm despatxi á mí.*)

SISÓ y Ra. Don Marcelino.

MARCELINO No parlèu 'ls dos al plegat. Primer tú, Sisó.

SISÓ M' ha despatxat perquè vaig dir: la escudella es á taula. ¡Quina culpa 'n tinch jo, si no estich acostumat á servir á gent fina!

MARCELINO Axis donchs, nosaltres som gent ordinaria.

SISÓ No, don Marcelino. Axó vol dir... axó vol dir...

MARCELINO Ja ho sé que vols dir: que 't feyan nosa 'ls guants, la casaca y tanta finura.

SISÓ Axó.

RAMONETA Vosté ho ha dit.

SISÓ ¿Quina culpa tenia jo de que 'ls xicots m' apedreguessin?

RAMONETA ¿Ni jo de que haguessin fet servir la ampolla de Jerez per posarhi petroli?

SISÓ Y per axó 'm despatxa.

RAMONETA No, a tú per haber bessat las perdius y la salsa demunt de la roba del Compte.

SISÓ Y á tú per haber pres la cuinera 'l petroli per Jerez

RAMONETA La culpa de tot axó la té 'l Compte. ¡Ditxós Compte!
SISÓ Ell y ningú més. ¡Ditxós Compte!
MARCELINO Es cert. ¡Ditxós Compte y ditxós Compte!

ESCENA VII

Dits y D.ª FELIPA

FELIPA ¿Qué es axó?
MARCELINO (¡La dona!) Bona l' hem feta). Anéusen.
FELIPA Vosaltres sortiu.
SISÓ Donya Felipa..
RAMONETA Senyora...
SISÓ ¿No veu que duya guants y no podia agafar el plat de las perdius?
FELIPA No tinch res que dirte.
RAMONETA Donya Felipa... Senyora...
FELIPA No vuy sentirvos.
SISÓ Don Marcelino...
RAMONETA Senyó...
MARCELINO Anéu, anéu. Ja 'n parlarém.
(Se 'n van.)

ESCENA VIII

D. MARCELINO y D.ª FELIPA

FELIPA ¿T' han vingut ab las quexas?
MARCELINO No consentiria may que cap criat me vingués ab quexas de tú, que ets la senyora.
FELIPA Gracias, Marcelino.
MARCELINO Mes també 'm sembla que n' hi ha prou ab la amenassa de despatxarlos.

- FELIPA A casa no 'ls vuy després del afront que 'm varen fer passar. Sort que 'l Compte...
- MARCELINO Ja tenim el Compte en campanya.
- FELIPA Es molt educat y va dissimular, més ¿qué haurá pensat de nosaltres?
- MARCELINO Que menjém perdíus.
- FELIPA No t' ho prenguis á broma.
- MARCELINO ¿Y donchs que vols que fassi com aquell arcalde, que 's vá morir de pena per que á un vehí li varen fer las calsas curtas? ¿Creus que m' he d' entristir perque al Compte li varen anar las perdíus demunt sense cassar-las? ¡Ditxós home! ¿Cuán se 'n vá?
- FELIPA ¡Marcelino! ¿No recordas que 'l Compte preten á la Anita?
- MARCELINO Per lo mateix que ho recordo, desitjo que se 'n vagi.
- FELIPA Marcelino, hem de parlar sériament d' aquest assumpto.
- MARCELINO Ara mateix, si 't sembla.
- FELIPA Ara mateix. Sentemshi y comenso per preguntarte: ¿qué més pots desitjar per la nostra filla, que un titol?
- MARCELINO La seva felicitat.
- FELIPA ¿Quín defecte trobas al pretendent?
- MARCELINO És una persona apreciable, més la seva classe no es la nostra.
- FELIPA Anita está ben educada y 's fará á las costums de la aristocracia.
- MARCELINO Axó es lo que 'm fa pór. ¿Quín ofici té 'l Compte?
- FELIPA ¡Un noble ab ofici! ¡Y ara! ¿Qué dirian?
- MARCELINO ¿Quína carrera?
- FELIPA ¡Un noble carrera!
- MARCELINO ¿En qué s' ocupa?
- FELIPA Marcelino, tú no sabs lo que es la noblesa.
- MARCELINO Sí que ho sé. El pare del Compte, que tindria vuit mil duros de renta, va morir sen-

se pensar que en una cosa molt senclila, y es: que tenia cinch fills y que había de dedicarlos á alguna cosa perquè guanyessin puig si un sol vivia molt be ab vuit mil duros, cinch viurian molt justament. El Compte, que es fill estern, te uns dos mil duros de renta, y com també creurá que 'ls fills de noble no deuen exercir cap carrera, ni ofici, ni industria, ni comers, dexará als seus fills la noblesa y la possibilitat de tenir que demanar un empleo d' escribent á l' Ajuntament.

FELIPA La noya es rica.

MARCELINO El Compte gastaria y no aumentaria la fortuna, y lo primer que faría sería despendres de la fabrica. Treute del cap aquest casament. No vuy morir ab la seguretad de que 'ls meus nets tindrán que viure á costa del municipi, obtenint un empleo, per el cual ni so's servirian.

FELIPA No 'm convenses.

MARCELINO Donchs he acabat la meva sabiduria.

FELIPA Preferexes á 'n en Riera.

MARCELINO Es fabricant.

FELIPA Que sols sab fer volar els coloms.

MARCELINO Lo mateix que 'l Compte.

FELIPA Que 's passa 'l día anant ab bicicleta.

MARCELINO El mateix que 'l Compte. Pero avans de casarse l' obligo á que 's menji 'ls coloms ab arrós.

FELIPA No 's casará ab en Riera, porque jo no donaré 'l meu consentiment.

MARCELINO No 's casará ab el Compte, porque jo negaré 'l meu.

FELIPA A tú be t' agradan els títols.

MARCELINO Si: els que no m' agradan son els que se 'n van á la ruina.

FELIPA Posém terme á la conversa. Ja t' hi pensa-

rás. Vols fer la desgracia de Anita, á qui tant agrada la idea de ser comptesa.

MARCELINO ¿T' ho ha dit?

FELIPA Una mare endevina els pensaments de la filla. El Compte li agrada.

MARCELINO Sols me faltaria axó. Dexem en pau.

FELIPA (Cedirá.) (Se'n va.)

MARCELINO Sols axó'm faltaria. Si no acabo aviat, m' hi posaré malalt. Avuy mateix s' ha de pendre una resolució definitiva, perque no vuy tornarme boig. ¡Qué á un home que no ha menjat més que una sopa de clara-na y una ala esquifida de gallina, li donguin semblants disgustos! Axó... axó... No sé 'l qué es axó.

ESCENA IX

D. MARCELINO, RAMONETA y SISÓ

RAMONETA Animo, Sisonet.

MARCELINO ¿Qué veniu á fer vosaltres dos?

RAMONETA Com ha tocat el timbre.

SISÓ Esperavam que la senyora hagués sortit per saber la resposta.

RAMONETA Deu ser dolenta, perque vosté té un posat de cara...

SISÓ Si 'ns despatxa, no podrém casarnos.

MARCELINO ¿També vosaltres voléu casarvos?

SISÓ Si, senyor.

MARCELINO Ditxosa la casa hont hi ha noya per casar. Ramoneta, digas á la meva filla que vinga.

RAMONETA ¿Qué ha dit donya Felipa?

MARCELINO No estich per vosaltres.

SISÓ Don Marcelino...

MARCELINO Surtem del devant. ¡Ay, ay, ay! Jo que es-

taba acostumat á que tot me surtis be, ara tot me surt al enrevés. Sols me falta que siga veritat que la meva filla estiga enamorada del Compte. Si axó fos...

ESCENA X

D. MARCELINO, ANITA y *després* SISÓ

ANITA ¿Qué té papá?

MARCELINO Per saber el que tinch, u' he cridat. M' han dit de tú cosas que m' han sorprés.

ANITA (¿Si sabrá que estimo á 'n en Lluís?)

MARCELINO M' has de prometre que 'm dirás la veritat.

ANITA May he mentit.

MARCELINO Tractantse d'amor, las noyas solen ser molt reservadas, y tinch pór de que ho hakis estat ab mí.

ANITA Papá...

MARCELINO (Es cert el que 'm deya la seva mare.)
¿L' estimas?

ANITA He promés dir la veritat, y la dich. L' estimo.

MARCELINO ¿L' estimas? ¡Quín desencant tant gros!

ANITA Papá, jo creya que vosté veuria ab gust aquest casament.

MARCELINO Quí 'l veu ab gust es la teva mare, que vol que siguis comptesa, sense tenir en compte que la fábrica 's perderá, que 'l treball de tres generacions no haurá servit de res.
¡Tinch ganas de plorar!

ANITA Per Deu papá. Crech que no 'ns enteném.
¿De quí 'm parla?

MARCELINO Del teu estimat; del Compte de Muntparada.

ANITA Ni 'l estimo ni may he pensat en casarme

ab el Compte, ni l' hi he donat el més petit motiu perque pensí que 'l corresponch.

MARCELINO ¿Qué dius?

ANITA ¡May!

MARCELINO Ara tinch ganas de riure. Quín pes m' has tret de sobre. Jo desitjo per gendre á un que puga portar la fabrica.

ANITA Així papá, ja veu que he escullit be, y no es estrany, perque conexia 'ls seus desitjos.

MARCELINO Sí, filla meva, si. (Avuy mateix anunciaré que 's casa ab en Riera.)

ANITA ¿Vosté no desaproba la meva elecció?

MARCELINO M' ompla d' alegria. ¿Sabias que t' estimava?

ANITA ¿Cóm volia que no ho conegués?

MARCELINO Ja ho vaig conixer á Canet, que no t' era indiferent. ¿Sabias que m' hab a parlar?

ANITA No ho sabia y m' estranya; perqu' ell no 'm va dir que m' estimés, fins el dia del diná á la torre.

MARCELINO (Miréus en Riera.) No m' ho ha dit. ¿Ho sab la mama?

ANITA Res li he dit, més estava resolta á parlarli després de saber si vosté aprobava la meva elecció.

MARCELINO ¿No l' he de aprobar, si jo pensava casarte ab ell?

ANITA ¡Qué bó es, papá! El que 'm diu m' anima, y aniré á parlar á la mamá.

MARCELINO ¿L' estimas molt?

ANITA Sí, Papá.

MARCELINO (No ho había conegut que 'l estimés tant á 'n en Riera.)

SISÓ El senyor Compte de Muntparada.

MARCELINO Vés, Anita. Dexa que jo 'l rebi. (Anita se 'n va.) Las cosas ferlas aviat, y ja que he de dir al Compte que no conti ab la noya, diguémlí ara.

SISÒ ¿Qué li dich al senyor Compte?

MARCELINO Que 's busqui un' altra novia.

SISÒ ¿Qué diu, senyor?

MARCELINO Que passi. Faig com aquell metje, que 's feya una casa y receptava rajolas.

ESCENA XI

D. MARCELINO Y EL COMPTE

COMPTE Don Marcelino...

MARCELINO Senyor Compte...

COMPTE Tant de gust de véurel.

MARCELINO També es meu.

COMPTE ¿Y la senyora?

MARCELINO Be, gracias.

COMPTE ¿Y Anita?

MARCELINO Be, gracias. (Be gracias. Es á dir ab un platet de sopa.) Prengui asiento.

COMPTE Desitjo posarme als peus de las senyoras.

MARCELINO Ahont te posaré jo es al carrer.) Senyor Compte ..

COMPTE Don Marcelino... ¡Quín diná tant delicios el de la torre!

MARCELINO ¿A pesar de las perdiús?

COMPTE Alló va ser un incident cómich, d' aquells que divertexen.

MARCELINO Cregui que ho vaig sentir, perque 'l traje era nou.

COMPTE ¡Qué vol dir!

MARCELINO Si per vosté no vol dir res, per mi tampoch.

COMPTE (¿Cóm comensor?) ¿Y la senyoras?

MARCELINO Be, gracias.

COMPTE Desitjaría saludarlas.

MARCELINO Gracias. Estimarán molt la atenció. Si senyor que la estimarán.

COMPTE Gracias.

MARCELINO ¡Oh! si senyor.

COMPTE Jo 'l hi de agrahir que m' honrin ab la seva amistat.

MARCELINO Gracias. Quí hem de mostrarnos agrabits, som nosaltres.

COMPTE Gracias.

MARCELINO L' amistat nostra no val molt.

COMPTE Molt. Me vaig alamar al saber que vosté s' había posar malalt.

MARCELINO Gracias. (Més gracias.) No ha estat res.

COMPTE Don Marcelino, suposo que vosté sab...

MARCELINO ¡Ay. ay, ay!

COMPTE Vostés m' inspiran un gran afecte, y ja haurá endevinat...

MARCELINO Que la seva amistat...

COMPTE Es més que amistat, perque Anita...

MARCELINO A propósi d' Anita: tinch que donarli una noticia, de la que vosté s' alegrará com bon amich. La meva filla s' casa. (Ja ho he dit.)

COMPTE ¿Qué diu?

MARCELINO Que Anita 's casa.

COMPTE ¿Ab quí?

MARCELINO Ab en Riera.

COMPTE ¿Es possible?

MARCELINO ¿Per qué no? Pertenexen á la mateixa classe, s' estiman.

COMPTE ¿Anita l' estima...

MARCELINO Ja no la casaría, si ella no l' estimés. Ara mateix acaba de dirrho.

COMPTE Don Marcelino, permetim que 'l felicitim per haber elegit á n' en Riera per gendre.

MARCELINO ¿Se 'n riu? (¿De qué riuará aquest home)?

ESCENA XII

Dits y D.ª FELIPA

FELIPA Senyor Compte, m' han dit qu'era aquí.
COMPTE Si senyora. Y com don Marcelino ha tingut la bondad d' enterarme de que la Anita estima á n' en Riera, y es possible que portin la galanteria ab mi fins al estrem de convidarme al casament, la felicito, donya Felipa, després de haber tingut el gust de felicitar á don Marcelino; perque no sospitan vostés ab quina oportunitat han escullit el moment per ferme saber que 'n Riera es el preferit. Els torno á felicitar, y 'm poso als seus peus. (*S' en va.*)

ESCENA XIII

D MARCELINO y D.ª FELIPA

MARCELINO ¿De qué riu? Sembla que 's burli de mí.
FELIPA No m' en parlis. ¡Quin sofoco! Jo 'm poso malalta. ¿Qué has fet? ¿Qué li has dit?
MARCELINO Que la Anita 's casa ab en Riera. ¿Més, de qué riu?
FELIPA Tú no sabs qui es en Riera, y per ell has tret al Compte de casa.
MARCELINO Si, mes indirectament y ab molts de modos.
FELIPA ¿Qué dirá?
MARCELINO No pot dir rés, perque no es culpa meva ni teva que la nova en lloch d' estimar á n' ell estimi á n' en Riera.

FELIPA Aquest amor tú has inventat. Anita no pot estimar á n' en Riera.

MARCELINO ¿No? Pregúntali. Ella matexa acaba de dirrho. El que voldria saber es de qué reya el Compte. Mo sembla sino que 'l casament ab en Riera siga cosa de riure.

FELIPA La noya no l' estima.

MARCELINO Pregúntali, dona, pregúntali, y t' en vencerás.

FELIPA Si que li preguntaré.

MARCELINO Y acabém de un cop. ¿Mes, de qué reya aquell home? .. (*S' en va.*)

ESCENA XIV

D.ª FELIPA y RAMIS

FELIPA ¡Quin desengany el meu! ¡Tots los meus plans per terra! Jo que 'm pensava passejar-me els dijous en cotxe pel passeig de Gracia y sentir dir á la gent al veurem passar: Mirat la sogra del Compte. Ara estaré rodejada de gent que diga...

RAMIS ¿Ha víst á n' en Riera?

FELIPA No senyor, ni tinch cap ganas de véurel.

RAMIS Jo sí, perque 'm cou.

FELIPA ¿L' ull de poll?

RAMIS No senyora, en Riera. M' escouhen els ulls de poll, que son cinch, pero més escouhen deu mil duros.

FELIPA ¿Qué vol dir, senyor Ramis? No l' entench.

RAMIS Jo massa ho entench Té deu mil duros del Banch en un pagaré.

FELIPA Els paga y en pau.

RAMIS Y si no 'ls paga, en guerra. Y tením guerra perque no 'ls ha pagat, y com jo soch un dels avaladors, jo tindré que pagar. ¡Ay!

FELIPA ¿Li fan mal els ulls de pou?
RAMIS Els deu mil duros, donya Felipa, els deu mil duros. Rodo per tot com un boig y no 'l trobo. Sols he sapigut que ahir va assistir á un concurs de coloms y després á un gran diná; ¡quin home! y 'ls acreedors que reventin.

FELIPA En Riera te per pagar.
RAMIS Potser si cobrarém, més la fortuna que li va dexar el seu para ha volat casi tota ab los coloms, ha rodat ab las bicicletas, ha rebut esgarrapadas del gat, á qui estiran la orella en certs circols que tothom sab de qué viuhem y ningú ho veu; s' ha evaporat ab las ampollas de Chamany destapadas en festas, hont moltes vegadas hi faltava'l de coro. Sense mida en el gastar y descuidada la fábrica, ha vingut la ruina, molt temps amagada. Més ha passat ab el crédito de la casa Riera lo que ab els pardals: un veu el perill, piula y tots arrenca la volada. Un acreedor petit lo ha citat, y tots, xichs y grossos, se li han tirat demunt. Vaig á buscarlo.

FELIPA Esperis, senyor Ramis. ¡Marcelino! ¡Marcelino! Esperis.

ESCENA XV

Dits D. MARCELINO

MARCELINO ¿Qué hi ha?

FELIPA El senyor Ramis te dirá de qué reya el Compte.

RAMIS ¿Jo qué sé de qué reya el Compte?

FELIPA En Riera está arruinat.

RAMIS Axó si que ho sé.

MARCELINO ¿Es possible?

RAMIS Per desgracia meva. Ja han comensat els embargs, y seguirán y vindrá la quiebra.

MARCELINO Y jo que pensava casarlo ab la noya.

RAMIS Axó ho arregla tot. Cásil.

FELIPA Bon consell: que pagui 'ls deutes y li dongui la filla perque malgasti la seva fortuna com ha fet ab la del seu para: gracias per el consell, senyor Ramis. Cása á la teva filla.

MARCELINO Calla.

ESCENA XVI

Dits y RIERA

RIERA ¿Donan permis?

MAR. y FEL. ¡Eill!

RIERA ¿Que 'ls estranya la meva visita?

MARCELINO ¿Es cert lo que m' ha dit aquest senyor?

RAMIS Senyor Riera.

RIERA (El senyor Ramis.)

RAMIS L' estich buscant tot el día, perque 'l Banch...

RIERA Calli; vinch perque 'l meu sogre 'm salvi.

RAMIS ¿Qué calli? Ja ho saben tot.

FELIPA Ho sabém tot. Nos ho ha dit el Sr. Ramis.

RIERA Es un contratemp que pot dominarse.

RAMIS ¡D' axó 'n diu un contratemp!

MARCELINO Riera: no t' entretingis aquí, hont rés hi tens que fer, y veyas si 't pots arreglar ab els acreedors

RIERA S ha lluhit, senyor Ramis.

RAMIS A valorant el pagaré. ¡Ja ho crech que m' he lluit! Jo no vuy perdre rés.

RIERA No alboroti.

RAMIS No vuy perdre rés. (*S' en va ab Riera.*)

ESCENA XVII

D.ª FELIPA y D. MARCELINO

MARCELINO Quin disgust tindrà la noya cuan sàpiga que no 's pot casar ab en Riera.

FELIPA Tenia dos partits...

MARCELINO Que 'ns haurian m. t. partit. Quí había de dirho.

FELIPA ¡Haber despedit al Compte!

ESCENA XVIII

Dits y D. LLUÍS

LLUIS ¿Ha despatxat las cartas?

MARCELINO Lo que he despatxar han sigut nuvis. Me sembla que tinch un axám d' abellas al cap.

FELIPA Y jo d' abellas y mosquits.

MARCELINO Tú ets com de la familia, Lluís, y ja puch dirte el que. passat ha encara que tindrás un disgust, perque que sé qu' estimas á la Anita.

LLUIS Molt.

MARCELINO També será gran, molt gran el disgust de la meva filla, perqu' ella, ara mateix, m' ha confessat el seu amor. Més aquest casament es impossible.

LLUIS Ho sospitava, don Marcelino.

MARCELINO ¿T' afecta 'l saberho? Ja m' ho pensava que t' afectaria.

LLUIS Perque sabia que 'l casament era impossible había resolt anarmen de Barcelona.

Després del que m' ha dit, no puch estar un dia més á casa de vosté.

MARCELINO No entench per qué t' ho prens ab tant d' empenyo. A la Anita no li faltarán pretendents.

LLUIS Don Marcelino. ja compren que no puch continuar á casa de vosté.

MARCELINO No comprench rés y m' agafo 'l cap per pór de que 'm fugi. ¿Has dit que te 'n vas?

LLUIS Sí.

MARCELINO ¿Perque la noya no 's casa? ¿A tú qué te s en dona?

FELIPA Lluís, la meva filla no pot ser la dóna d' un jugador.

LLUIS ¡Donya Felipa!

MARCELINO Un home perseguit pels acreedors.

LLUIS Es fals. El que no deu rés á ningú, pot axecar el cap.

FELIPA M' estranya que s' exalti tractantse de fets que tothom sab. Las sevas paraulas m' estranyan, Lluís, perque semblants fets no 's defensen; avergonyexen.

LLUIS Ésque jo no tinch rés de qué avergonyirme.

MARCELINO ¿Quí parla de tú?

LLUIS ¿Donchs de quí parlan?

MARCELINO De 'n Riera, de quí Anita ha tingut la desgracia de enarmorarse.

LLUIS No es possible.

FELIPA ¿Veus? ¡El que jo 't deya!

MARCELINO Si ella matexa m' ho ha dit.

LLUIS Ho haurá entés mal.

FELIPA ¿Veus com no l' estimava?

MARCELINO Axó ja es massa per un pobre home que no ha pres més que un plat de sopa. ¡Anita! Me tornaré boig.

ESCENA FINAL .

Dits y ANITA

- ANITA ¡Papá!
- MARCELINO ¿Has dit al teu pare qu' estavas enamorada de 'n Riera?
- ANITA No' mamá.
- FELIPA ¿Veus com no ho ha dit?
- MARCELINO ¡Cóm que no! ¿No m' has dit que estavas enamorada?
- ANITA Si, papá.
- MARCELINO ¿Veus com mo ha dit?
- FELIPA ¿Estimas á n' en Riera?
- ANITA No, mamá.
- FELIPA ¿Veus? Es al Compte á qui estimas, ¿no es veritat?
- ANITA No, mamá.
- MARCELINO Si no estás enamorada de 'n Riera ni del Compte ¿á qui estimas? Aquí tothom s' ha tornat boig. Y per acabar d' adobarho, aquest ingrat vol anarsen. Vésten. Cuan no puga més, me vendré la fàbrica.
- ANITA Papá, tot pot arreglarse. En Lluís no se separará may de vostés y cada día 'ls estimará més, si vosté compleix la promesa que ha fet de anar á demanar la qu' estima al seu pare.
- MARCELINO Demá mateix hi vaig. Digam qui es, Lluís; la Felipa ha promés acompanyarme si coneix á la familia.
- LLUIS La coneix molt.
- MARCELINO ¿Viuhen lluny els pares?
- ANITA Molt aprop. ¿Está ben resol á demanar la noya al seu pare?

MARCELINO Completament resolt. Digam qui es el pare de la noya.

ANITA Ara mateix li diré. Demani á 'n aquest senyor que veu, aquí á la seva filla per en Lluís. (*Agafa el mirrall y 'l posa devant de la cara de don Marcelino.*)

MARCELINO ¿A qui?

ANITA A n' aquest senyor que veu al mirall.

MARCELINO Si al mirall m' hi veig jo.

FELIPA ¿Encara no ho entens?

MARCELINO ¡Ara! ¡Quí había de sospitarho! ¿De modo?..

ANITA Si, papá.

MARCELINO ¿De manera?...

LLUIS Si, don Marcelino.

MARCELINO ¡Felipa!

FELIPA ¡Marcelino!

MARCELINO ¿Sortimne d' un cop y casemlos?

FELIPA Casemlos.

MARCELINO ¿Cuán pensas anarten? Ja post anarten cuan vulguis, cuan més aviat millor.

LLUIS May, don Marcelino, perque penso ser ditxós fent la felicitat de Anita y la de vostés.

MARCELINO Treballant. Tú m' has ajudat' y just es que jo t' ajudi. Ab tú continuaré la fábrica, que un cop casat, será de *Sureda y Compañia*.

UN LLIBRE ABSOLUTAMENT IN-
DISPENSABLE ALS AFICIONATS

Catàleg d'Obres Teatral Catalanes

4.000 títols entre drames, comèdies, sainets, diàlegs,
monòlegs i sarsueles. Teatre d'infants i el més exte

REPERTORI SENSE DONES

A cada obra es detalla el nombre de personatges, homes i dones; si
és escrita en vers o prosa; si és còmica o dramàtica

**Vegeu les seccions
que conté el Catàleg**

-
- Obres en dos, tres o més actes, amb una o més dones.
 - Obres líriques en dos, tres o més actes, amb una o més dones.
 - Obres en un acte, amb una o més dones.
 - Obres líriques en un acte, amb una o més dones.
 - Obres en dos, tres o més actes, sense dones.
 - Obres líriques en dos, tres o més actes, sense dones.
 - Obres en un acte, sense dones.
 - Obres líriques en un acte, sense dones.
 - Monòlegs per a home.
 - Monòlegs per a dona.
 - Teatre d'infants en un o més actes.
 - Monòlegs per a nois.
 - Monòlegs per a noies.

Un volum d'unes 150 pàgines, 2 pessetes

Els qui vulguin rebre'l per correu, hauran d'afegir 0'40 ptes, per al
queig certificat

Llibreria i Arxiu Teatral Mi

Carrer de Sant Pau, 21

BARCELONA